

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Білоцерківський національний аграрний університет
Освітня програма	37435 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Білоцерківський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37435
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Лозинська Інна Віталіївна, Фесенко Ганна Олександрівна, Григорук Павло Михайлович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	14.07.2021 р. – 16.07.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://is.gd/joKNlr>

Програма візиту експертної групи <https://is.gd/abQv6I>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

За результатами проведеної експертної оцінки реалізації ОП «Економіка» ЕГ констатує, що освітній процес загалом відповідає вимогам критеріїв щодо забезпечення якості. ОП узгоджується з місією і стратегією БНАУ, зокрема, з підготовкою висококваліфікованих фахівців для забезпечення сталого розвитку сфери аграрного виробництва. В наукових дослідженнях здобувачів врахована специфіка цього закладу освіти. В цілях, програмних результатах навчання та освітніх компонентах ОП також відображені сучасні тенденції розвитку спеціальності. До процедур перегляду ОП залучене широке коло зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів. Освітній процес в достатній мірі нормативно забезпечений необхідною документацією, розміщеною у вільному доступі на вебсторінці університету. За відсутності Стандарта вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 «Економіка», ПРН сформульовані у відповідності до чинної національної рамки кваліфікації. Освітній процес побудований на принципах студентоцентризму, включаючи врахування інтересів здобувачів при реалізації ОП, зокрема, при побудові індивідуальної освітньої траєкторії; залучення їх до процедур перегляду ОП; надання інформаційної, матеріально-технічної, консультативної та соціальної підтримки їх освітньої та наукової діяльності. В університеті сформований належний рівень якості, зокрема, в організації освітнього процесу із забезпеченням академічної доброчесності. Університет спроможний організувати якісну підготовку здобувачів та забезпечити наявним науковим потенціалом успішний захист їх дисертаційних робіт. ЕГ констатує позитивне загальне враження від реалізації ОП «Економіка» у Білоцерківському національному аграрному університеті.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Наявність щільної та дієвої співпраці зі всіма групами стейкхолдерів щодо залучення їх до процедур перегляду ОП, зокрема, через функціонування Рад роботодавців, проведення опитувань, можливості подання відгуків та пропозицій в онлайн-режимі через вебсторінку університету. 2. Організація освітнього процесу за ОП дозволяє досягти задекларовані цілі та ПРН через використання студентоцентрованого підходу до реалізації ОП з дотриманням принципів академічної свободи всіх учасників освітнього процесу, зокрема, через вільний вибір форм і методів викладання, формування індивідуальної освітньої траєкторії, визначення шляхом опитування рівня задоволеності здобувачів освітнім процесом, участь всіх учасників освітнього процесу в процедурах перегляду та удосконалення ОП. 3. Чітке та зрозуміле нормативне забезпечення реалізації ОП, зокрема, в правилах прийому на навчання; організації освітнього процесу, включаючи контрольні заходи; процедурах конкурсного добору викладачів; дотриманні учасниками освітнього процесу норм академічної доброчесності. Учасники освітнього процесу своєчасно та в повному обсязі проінформовані із нормативним забезпеченням цих питань. 4. Рівень забезпечення освітньої та наукової діяльності здобувачів інформаційними та матеріальними ресурсами, консультативною та соціальною підтримкою, включаючи підтримку осіб з особливими потребами, дозволяє досягти цілей ОП та задекларованих ПРН. Освітнє середовище університету є безпечним для навчання та наукової діяльності. 5. Наявне стимулювання зростання якості та результативності освітнього процесу та наукової роботи НПП та здобувачів (преміювання за публікацію в журналах наукометричних баз Scopus та Web of Science, безкоштовне опублікування наукових праць у фахових журналах БНАУ та журналі "Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development" Словацького сільськогосподарського університету в м.Нітра, який є університетом-партнером БНАУ. 6. Наявність наукового потенціалу НПП, який здатний забезпечити спроможність організувати високий рівень наукового керівництва здобувачами ОП «Економіка» та створити ради для захисту їх дисертаційних робіт.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони 1. Недостатня увага до обговорення зі стейкхолдерами змін ОП в частині адаптації її цілей та ПРН відповідно до сучасних тенденцій розвитку економіки. Відсутність інформації на веб-сторінці університету щодо здійснених заходів та ухвалених рішень за пропозиціями стейкхолдерів. 2. Недостатня увага з боку здобувачів щодо реалізації їх права на академічну мобільність, у тому числі в закордонних ЗВО, що негативно впливає та інтернаціоналізацію їх навчання та їх інтеграцію до світової наукової спільноти. 3. Відсутність практики залучення іноземних викладачів до керівництва (співкерівництва) практичною підготовкою та дисертаційними роботами здобувачів; відсутність спільних публікацій здобувачів з іноземними науковцями, що обмежує процеси інтеграції учасників освітнього процесу БНАУ до світової наукової спільноти. 4. На вебсторінці університету відсутня систематизована інформація щодо наукових здобутків здобувачів, їх участі у наукових заходах за кордоном що ускладнює аналіз виконання ними завдань індивідуального плану та обмежує їх презентацію у науковому співтоваристві як дослідників. 5. Недостатня залученість наукових керівників здобувачів ОП «Економіка» до виконання держбюджетної та госпдогвірної тематики. 6. Недостатня залученість студентського активу до формування соціальних навичок здобувачів. Рекомендації 1. Доцільно розширити співпрацю із всіма групами стейкхолдерів в частині перегляду цілей та ПРН ОП. Зокрема, передбачити відповідні питання в анкетах та на вебсторінці обговорення проекту ОП «Економіка», а також включити до цієї вебсторінки засоби інформування осіб, що надавали пропозиції, стосовно запланованих/здійснених заходів та ухвалених рішень. 2. Доцільним є підвищення рівня інтернаціоналізації наукової діяльності БНАУ через заохочення здобувачів до участі в академічній мобільності, як внутрішній, так і міжнародній, а також до участі в програмах за двостороннім обміном та програмах міжнародного стажування. 3. Розробити систему заходів щодо залучення іноземних фахівців до практичної підготовки здобувачів третього рівня ВО та керівництва їх дисертаційними роботами; стимулювання та сприяння публікаційній активності спільно з іноземними науковцями. 4. Доцільним є подання інформації про наукові здобутки здобувачів на вебсторінці університету, у тому числі в рамках міжнародної співпраці зокрема, у вигляді їх

портфолію. Наявність такої інформації сприяла би популяризації здобувачів серед представників наукової спільноти, позитивно впливала би на створення їх іміджу як науковців. Крім того, це дозволило би відстежити хід роботи здобувача над дисертацією та відповідність реальних здобутків запланованим з боку всіх зацікавлених сторін. 5. Керівництву університету слід активізувати роботу з підготовки заявок на виконання держбюджетних та госпдоговірних тем, у тому числі, через матеріальне та нематеріальне стимулювання виконавців. 6. Студентському самоврядуванню активніше долучатись до організаційно-наукових заходів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП «Економіка», затверджена та введена у дію у 2020 р. має чітко сформульовану мету, яка полягає у підготовці «висококваліфікованих фахівців ступеня доктора філософії, ... які мають лідерські якості, здатні до саморозвитку, переосмислення існуючих та генерування нових знань та професійних практик, системне мислення та знання в області сталого та інноваційного розвитку економічних систем, володіють інноваційними методами проведення наукових досліджень та ведення педагогічної діяльності..., що сприяють генеруванню та трансферу знань, інтеграції у міжнародне академічне середовище». Вона узгоджується з місією БНАУ, зазначеною в Стратегії розвитку Білоцерківського національного аграрного університету на 2020-2025 роки, яка сформульована, як «підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців нового покоління для сталого розвитку сфери аграрного виробництва шляхом надання освітніх послуг відмінної якості, дотримання високих стандартів у викладанні, науковій і професійній діяльності» <https://is.gd/cgGKaI>. Задекларованій меті програми відповідають об'єкт вивчення та цілі навчання. Представлені дослідницька, базова та спеціальна орієнтації ОНП і сформульовані в ній ПРН відповідають стратегічним пріоритетам діяльності БНАУ, наведеним у Стратегії розвитку. Унікальність ОНП була представлена гарантом ОНП під час зустрічі №1 як розвиток економічних систем в контексті досягнення їх сталого розвитку, що відображено у формулюванні мети програми.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До процедур перегляду ОНП, зокрема, в частині її цілей та ПРН, залучено широке коло зацікавлених сторін. Участь зовнішніх стейкхолдерів, зокрема, роботодавців, регулюється «Положенням про Ради роботодавців у БНАУ» <https://is.gd/AadZY6>, яке врегульовує питання утворення та організації ради роботодавців як на рівні факультетів, так і університету загалом та ради роботодавців; визначає мету та завдання їх діяльності, порядок взаємодії з факультетами. Склад Ради роботодавців економічного факультету, на якому реалізується ОНП «Економіка», наведений за посиланням <https://is.gd/yfcKgB>. Витяг з протоколу засідання ради роботодавців, на якому обговорювались пропозиції до проекту ОНП, наведений в документах, надісланих на запит ЕГ. Пропозиції щодо змін до ОНП також надавались іншими стейкхолдерами: представниками бізнес-структур, академічної спільноти, у тому числі й з-за кордону. Вони наведені у додатках до Відомостей СО. Співпраця із зовнішніми стейкхолдерами була підтверджена в ході зустрічі ЕГ №6 з роботодавцями та зовнішніми стейкхолдерами та в ході відкритої зустрічі, на якій приймав участь Корінець Р.Я – почесний президент Національної асоціації дорадчих служб України. До процедур перегляду ОНП залучені і внутрішні стейкхолдери: здобувачів ВО, представники академічного персоналу, адміністрації університету. Зокрема, здобувачка ОНП «Економіка» Виборна В. є членом проектної групи і безпосередньо приймає участь в усіх процедурах, пов'язаних з переглядом ОНП. Також університет надає можливість надати анонімні пропозиції та зауваження щодо реалізації ОНП в онлайн-режимі: <https://is.gd/WTzqzC>, <https://is.gd/iciHzVv>. Однак на сайті відсутні засоби для відображення здійснених заходів та/або ухвалених рішень за цими пропозиціями. Обговорення пропозицій стейкхолдерів здійснювалось на засіданнях проектної групи, Академічної ради з реалізації ОНП. На запит ЕГ представлені витяги з протоколів засідань проектної групи №1 від 19.11.2019 р., №1 від 17.11.2020 р., №2 від 26.01.2021 р., №3 від 19.04.2021 р., а також протоколів засідань Академічної ради від 15.12.2020 р., №6 від 8.06.2021 р. Слід зауважити, що пропозиції стейкхолдерів стосувались переважно оновлення переліку вибіркового компонентів. В наданих на запит ЕГ документах обговорення змін в цілях та ПРН зафіксовано один раз. Також в університеті передбачено опитування різних груп стейкхолдерів. Для ОНП економіка форми анкет та аналіз результатів опитувань наведений за посиланням <https://is.gd/hsGeii>. Зокрема, в опитуванні 2020-21 року приймало участь 6 респондентів з установ та організацій, на яких працюють випускники економічного факультету. Учасники опитування загалом висловили

задоволеність рівнем підготовки фахівців, однак результати анкетування не дають змогу встановити, чи є серед них випускники саме ОНП «Економіка». Рекомендації опитаних переважно стосувались вибірових компонентів, що може бути пов'язане з відсутністю досвіду участі в таких опитуваннях та процедурах перегляду ОНП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У формулюванні мети ОНП «Економіка» зазначена «...підготовка висококваліфікованих фахівців..., які мають... системне мислення та знання в області сталого та інноваційного розвитку економічних систем...», що відповідає сучасним тенденціям розвитку економіки як галузі наукових досліджень. Ці тенденції відображені при формулюванні ПРН, зокрема ПРН 3: «Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології у науково-дослідній та фаховій діяльності...»; ПРН 4: «Ініціювати інноваційні міждисциплінарні наукові проекти...»; ПРН 5: «Володіти навичками пошуку та критичного аналізу первинної та вторинної інформації, встановлення взаємозв'язків та релевантності, обґрунтування методів та моделей її обробки...»; ПРН 7: «Знати основні парадигми, концепції, теорії, моделі та інструментарій дослідження економічних систем різного рівня...». Відповідність ОНП сучасному стану розвитку економіки як науки відзначені у рецензіях на ОНП, долучених до Відомостей СО. Регіональний та галузевий аспекти ОНП відображені в цілях навчання: «підготовка висококваліфікованих фахівців, ... здатних створювати і продукувати нові знання для розвитку міжнародних, національних, галузевих, локальних, виробничих економічних систем»; дослідницькій орієнтації програми: «наукові дослідження, спрямовані на критичне осмислення існуючих та формування нових цілісних знань щодо загальних законів, закономірностей та тенденцій розвитку економічних систем різного рівня, ... регулювання економічними процесами на макро-, мезо- та мікрорівнях»; базовій орієнтації програми: «... оволодіння фундаментальними знаннями щодо: ...розвитку національної економічної системи та її економічних підсистем різних рівнів; трансформаційних перетворень економічних систем (аграрного сектору та його складових), національних агропродовольчих ринків; регіональних, локальних та організаційних і т.п.), розвитку інституційної системи регулювання економічних процесів на макро-, регіональному і мікроекономічному рівнях...». Опосередковано регіональний аспект відображений при формулюванні ПРН7, ПРН8, ПРН9. В ході зустрічі №1 з'ясовано, що при проектуванні ОНП врахований досвід співпраці із закордонними ЗВО, зокрема, Діжонського університету, Празького університету, Університету штату Колорадо. Результати співпраці відображені в ОК «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери» та у виданні двох підручників з питань сталого розвитку. Також врахований досвід Словацького сільськогосподарського університету м. Нітра при розробці вибіркової ОК «Бізнес-економіка» При розробці версії ОНП 2020 року врахований досвід ЗУНУ (м. Тернопіль) та ЛНУ імені Івана Франка шляхом включення факультативного курсу «Академічне письмо». До версії ОНП 2021 року до науково-практичної складової ОНП включений науково-дослідний семінар аспірантів, покликаний покращити їх компетентності в галузі презентації результатів досліджень, що є відображенням досвіду КНЕУ імені Вадима Гетьмана. ЕГ відзначає таку співпрацю як позитивний аспект проектування ОНП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

За відсутності затвердженого Стандарту ВО для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 «Економіка» у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки», програмні результати навчання сформульовані у відповідності до Національної рамки кваліфікацій 8 рівня, затвердженій постановою КМУ від 25.06.2020 р. №519. З дескриптором «знанням» цього рівня корелюють ПРН7, ПРН8, ПРН9. З дескриптором «уміння/навички» пов'язані ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН11, ПРН12. Дескриптору «комунікація» відповідають ПРН2, ПРН3. Дескриптор «відповідальність» пов'язаний з ПРН1, ПРН4, ПРН6, ПРН10, ПРН11.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Наявність щільної співпраці зі всіма групами стейкхолдерів щодо залучення їх до процедур перегляду ОНП, можливість подачі пропозицій в електронному вигляді.
2. Наявність опитування всіх груп стейкхолдерів стосовно питань якості освітнього процесу при реалізації ОНП «Економіка» та урахування їх результатів при розробці ОНП.
3. Урахування досвіду вітчизняних та закордонних ЗВО при розробці ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони 1. Відсутність інформації на веб-сторінці університету щодо здійснених заходів та ухвалених рішень за пропозиціями стейкхолдерів. 2. Недостатня увага до обговорення зі стейкхолдерами змін ОНП в частині адаптації її цілей та ПРН відповідно до сучасних тенденції розвитку економіки. 3. Аналіз результатів опитування роботодавців не дозволяє визначити, чи працюють в них випускники ОНП «Економіка», хоча таке питання передбачено в анкеті. Це ускладнює встановлення зв'язку роботодавців з випускниками ОНП «Економіка» та їх зацікавленості в процедурах перегляду ОНП. Рекомендації 1. Доцільно включити до веб-сторінки обговорення проєкту ОНП «Економіка» <https://is.gd/nDlhjT> інформування осіб, що надавали пропозиції, стосовно запланованих/здійснених заходів та ухвалених рішень. 2. Рекомендується розширити співпрацю із всіма групами стейкхолдерів в частині перегляду цілей та ПРН ОНП. Зокрема, доцільно передбачити відповідні питання в анкетах та на веб-сторінці обговорення проєкту ОНП «Економіка». 3. Доцільно надавати більше ретельний аналіз результатів анкетування, зокрема, визначити зацікавленість роботодавців у процедурах перегляду ОНП через встановлення працевлаштування випускників ОНП на даних підприємствах/установах.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

На думку ЕГ, має місце відповідність освітнього процесу при реалізації ОНП «Економіка» підкритеріям критерія 1. Наявна співпраця зі стейкхолдерами в процедурах перегляду ОНП, зокрема, через функціонування Ради роботодавців, отримання відгуків-рецензій на ОНП, включення здобувачки ОНП до проєктної групи, проведення опитувань стейкхолдерів. Має місце урахування пропозицій стейкхолдерів та досвіду інших ЗВО при формуванні ОНП. Окремі недоліки та слабкі сторони за підкритерієм 1.2 пов'язані з інформативністю відображення результатів співпраці зі стейкхолдерами, не є істотними, і принципово не впливають на якість освітнього процесу.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Освітньо-наукові програми "Економіка" зі спеціальності 051 Економіка за 2016, 2018-2021 роки (2017 рік відсутній, оскільки в цьому році ОНП не переглядалась) розміщені на сайті Білоцерківського національного аграрного університету <http://science.btsau.edu.ua/node/432>. Освітня складова ОНП «Економіка» 2020 р. налічує 40 кредитів ЄКТС, що відповідає встановленим вимогам чинного законодавства. Відповідно Постанові КМУ №261 від 23.03.2016 року, що визначає порядок підготовки здобувачів на третьому освітньо-науковому рівні, має бути визначено чотири компоненти освітньої складової ОНП третього рівня: 1) здобуття глибинних знань із спеціальності – не менше 12 кредитів ЄКТС; 2) оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями – 4-6 кредитів ЄКТС; 3) набуття універсальних навичок дослідника – не менше 6 кредитів ЄКТС; 4) здобуття мовних компетентностей – 6-8 кредитів ЄКТС. ОНП 051 Економіка не структурована в явному вигляді за визначеними компонентами, але гарант пояснила, що здобуття глибинних знань із спеціальності забезпечується дисциплінами: «Економіка формування та використання потенціалу економічних систем», «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери», «Методологія наукових досліджень в економіці», «Сучасні методи оптимізації у прикладній економіці (економетрика та моделювання економічних процесів)» та посилюється дисциплінами за вибором аспіранта; оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями відбувається завдяки дисципліні «Філософія науки»; мовні компетентності здобуваються під час вивчення ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням»; набуття універсальних навичок дослідника відбувається за рахунок вивчення дисциплін «Менеджмент інноваційного проєкту» та «Сучасні методи викладання у вищій школі». Кількість кредитів ЄКТС за всіма дисциплінами відповідає встановленим вимогам. Вибіркові дисципліни складають 10 кредитів ЄКТС, що відповідає 25% загального обсягу кредитів ОНП. Професійний стандарт для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка наразі відсутній.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП «Економіка» є збалансованою в контексті загального часу навчання за семестрами та роками але не структурована за визначеними у Постанові КМУ №261 від 23.03.2016 року, що визначає порядок підготовки здобувачів на третьому освітньо-науковому рівні, компонентами: здобуття глибинних знань із спеціальності; оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями; набуття універсальних навичок дослідника;

здобуття мовних компетентностей. Структурно-логічна схема ОНП висвітлює логічність та взаємопов'язаність ОК. ПРН забезпечуються обов'язковими ОК (що було виявлено ЕГ в ході вивчення РПНД ОК <https://science.btsau.edu.ua/node/462>), та відображено в матриці відповідності освітніх компонентів програмним результатам навчання, наведеній в ОНП, починаючи з 2018 року (ОНП 2016 року не містить матрицю структурно-логічних компонентів). Недоліком можна вважати те, що навчальні плани 2016, 2018- 2020 років (ОНП у 2017 році не переглядалась) в освітній складовій не включено кредити на здобуття педагогічної майстерності, хоча в матриці результатів набуття педагогічної майстерності здобувачем на третьому рівні передбачено. Окрім того, розподіл годин на самостійну роботу з дисципліни Філософія науки становить 40%, що не відповідає встановленим вимогам. ЕГ також відзначила, що в НП немає ОК, які б забезпечували навички академічного письма та культури комунікацій чи ділового мовлення. Також, можна відзначити, що в ОНП 2016 та 2018 років вибіркові дисципліни представлені у вигляді 2 блоків по 2 дисципліни, що суттєво обмежує вибір здобувача. У ОНП 2018-2020 років вибіркові дисципліни в блоки не об'єднані, а їхній перелік суттєво розширений.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 051 Економіка, про що свідчить аналіз проведених освітніх компонентів, зазначених компетентностей та програмних результатів. Затверджені теми дисертаційних робіт <https://science.btsau.edu.ua/node/328> в цілому відповідають галузі 05 Суспільні та поведінкові науки та зокрема спеціальності 051 Економіка та присвячені дослідженню теорії, методології, феномену, процесам, явищам і проблемам функціонування та розвитку національної економічної системи та її підсистем різного рівня. Аналіз змісту основних компонентів показав, що вони повністю відповідають предметній галузі, характеризується вдалим синтезом дисциплін обов'язкового блоку НП для забезпечення досягнення мети ОНП – «...підготовки висококваліфікованих фахівців ступеня доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 «Економіка», які мають лідерські якості (дисципліна «Менеджмент інноваційного проекту»), здатні до саморозвитку, переосмислення існуючих та генерування нових знань та професійних практик (дисципліна «Європейська грантова підтримка грантових досліджень та академічних обмінів», «Економіка формування та функціонування потенціалу економічних систем»), системне мислення та знання в області сталого та інноваційного розвитку економічних систем (дисципліна «Концептуальні засади сталого розвитку»), володіють інноваційними методами проведення наукових досліджень та ведення педагогічної діяльності (дисципліна «Сучасні методи викладання у вищій школі») на основі формування і розвитку у здобувачів програмних компетентностей, вмінь та навичок, що сприяють успішному завершенню дисертаційного дослідження, генеруванню та трансферу знань, інтеграції у міжнародне академічне середовище».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ЗВО згідно Положення «Про організацію освітнього процесу для аспірантів та осіб, що здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою, у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://is.gd/joY2ly> та «Положення про вибіркові навчальні дисципліни у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://is.gd/BgKyrL>, університет забезпечує право вільного вибору дисциплін в обсязі передбаченому чинним законодавством, а саме 10 кредитів ЄКТС, що становить 25% від загального обсягу. В ході проведення експертизи було зв'язано, що в ОНП 2016 та 2018 років вибіркові дисципліни представлені у вигляді 2 блоків по 2 дисципліни (ВБ1 – «Сучасні методи викладання у вищій школі», «Технічна підтримка освітнього процесу у вищій школі» ВБ2 – «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери», «Енергоефективність та альтернативні джерела енергії»), що суттєво обмежує вибір здобувача та лише частково відповідає формуванню індивідуальної наукової траєкторії. У ОНП 2018-2020 років вибіркові дисципліни в блоки не об'єднані, а їхній перелік суттєво розширений: загалом 10 вибіркових дисциплін кожна по 5 кредитів ЄКТС. Окрім того, до НП 2020 року включено факультативні курси з академічного письма та прикладної бібліометрії (кожен по 1,5 кредити ЄКТС) та передбачено вибір ОК з іншої ОНП. Все це дає можливість покрити потреби здобувачів відповідно до затверджених тематик дисертаційних досліджень <https://science.btsau.edu.ua/node/328>. Позитивним ЕГ відзначає урахування пропозицій стейкхолдерів при розширенні вибіркової складової ОНП. Під час зустрічі з аспірантами ЕГ відзначила, що попри наявність нормативної бази щодо забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії через здобуття наукового ступеня PhD поза межами аспірантури «Правила та процедури здобування вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою у Білоцерківському національному аграрному університеті», затверджене рішенням вченої ради університету від 10 липня 2017 р., протокол № 8, та введеного в дію наказом ректора від 10 липня 2017 р. № 139/О. <https://is.gd/7Kb5Wx> та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Білоцерківського національного аграрного університету <https://is.gd/Nlisyr>, популяризація можливості перезарахування результатів навчання, набутих поза БНАУ серед аспірантів не проводиться.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Здекларована в ОНП «Економіка» ПРН 12 свідчить, що здобувач має володіти навичками педагогічної майстерності для розроблення та викладання дисциплін економічного спрямування з використанням новітніх технологій навчання. Під час зустрічі, здобувачі розповіли про проходження ними педагогічної практики в розмірі 50 годин відповідно до Положення про педагогічний практикум <https://is.gd/YtNjr5>, де зазначено що педагогічна практика для аспірантів є обов'язковою на 5-6 семестрі навчання. Експертна група радить розширити кар'єрний горизонт здобувачів освіти на третьому освітньо-науковому рівні за спеціальності 051 Економіка та не обмежувати здобувачів лише педагогічною практикою, зробивши її професійною та дозволити здобувачам отримувати практичні навички в реальному секторі економіки. Під час зустрічі ЕГ із зовнішніми стейкхолдерами було зв'язано, що роботодавці задоволені рівнем підготовки здобувачів ОНП «Економіка» в БНАУ, надають підтримку у вигляді бази проведення досліджень, беруть участь у обговоренні та рецензуванні проєктів ОНП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування соціальних навичок здобувачами відбувається не лише через вивчення обов'язкових ОК, а й в ході самопідготовки та під час залучення до поза аудиторних заходів (Workshop та вебінари, присвячені формуванню навичок дослідницької роботи <https://science.btsau.edu.ua/node/335>). Так, комунікаційні навички посилюються здобувачами в ході вивчення ОК «Фахова іноземна мова», «Сучасні методи викладання у вищій школі»; аналітичне мислення – ОК «Бізнес-економіка», «Ризик-аналітика в економіці»; соціальна відповідальність – ОК «Державно-підприємницьке партнерство», «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери»; інноваційність та креативність – ОК «Менеджмент інноваційного проєкту», «Комерціалізація наукових досліджень та трансфер технологій»; здатність до фахової співпраці – ОК «Мікро-і макроекономіка (поглиблений курс)», «Сучасні економічні теорії», «Інституційний аналіз економічного розвитку». Враховуючи невеликий контингент здобувачів, викладачами через нестандартні методи проведення занять (тренінги, дискусії, мозковий штурм, проєктні, інтерактивні технології навчання) також забезпечується формування лідерських навичок, здатності критично мислити, проявляти ініціативу. Під час зустрічі із здобувачами та науковими керівниками було відмічено тісний рівень співпраці, вміння наукових керівників ставити задачі, а здобувача – працювати на результат. Підтвердженням цього є досить висока публікаційна активність здобувачів <https://is.gd/1YKYDQ>.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка наразі відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Розподіл окремих освітніх компонентів відбувається відповідно до Положення «Про організацію освітнього процесу для аспірантів та осіб, що здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою, у Білоцерківському національному аграрному університеті», <https://is.gd/joY2ly>, «Положення про вибіркові навчальні дисципліни у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://is.gd/BgKytL>, Положення «Про освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії» (PhD) у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://is.gd/jGJx9v>, відповідає нормативним вимогам, корелюється з цілями ОНП. На вебсторінці університет розміщені РПНД <https://science.btsau.edu.ua/node/462> та силабуси ОК <https://science.btsau.edu.ua/node/460>. Аналіз РПНД довів, що тематика ОК забезпечує виконання програмних результатів, а вибіркові ОК забезпечують індивідуальні наукові потреби здобувачів. Обсяг аудиторних годин/самостійної роботи відповідає встановленим нормативам, окрім ОК «Філософія», де обсяг самостійної роботи становить 50 годин за загальної кількості 120 годин, та ОК «Сучасні методи викладання у вищій школі», де за загальної кількості 90 годин обсяг СР становить 30 годин. ЕГ відзначає, що час, запланований на самостійну роботу здобувачів ВО в кожній ОК, є достатнім для виконання завдань індивідуального освітнього плану та визначених в РПНД видів самостійної роботи здобувачів. Аспірантами було відзначено, що для них позитивним є визначені для кожної ОК в РПНД наведений графік часу самостійної роботи, в якому зазначені види самостійної роботи, бюджет часу, терміни виконання і форми контролю.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти, що навчаються на ОНП «Економіка» за дуальною формою не здійснюється. Хоча така форма освіти запроваджена в університеті для інших спеціальностей. Університет приймає участь в пілотному проєкті із підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти <https://is.gd/ywbNBm>. У ході зустрічі

з роботодавцями (зустріч №6) була відзначена їхня готовність запровадити дуальну освіту в межах ОНП 051 Економіка.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 051 Економіка. Освітні компоненти програми становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії та передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Під час зустрічі ЕГ із зовнішніми стейкхолдерами було з'ясовано, що роботодавці задоволені рівнем підготовки здобувачів ОНП "Економіка" БНАУ, надають підтримку у вигляді бази проведення досліджень, беруть участь у обговоренні та рецензуванні проектів ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Освітні компоненти ОНП явно не структуровані в НП відповідно до Постанови КМУ №261 від 23.03.2016 р.; в освітній складовій не включено кредити на здобуття педагогічної майстерності. ЕГ також відзначила, що в ОНП немає ОК, які б забезпечували навички академічного письма та культури комунікацій чи ділового мовлення. Тому ЕГ радить внести коригування ОНП та НП відповідно до зазначених недоліків. Експертна група також радить розширити кар'єрний горизонт здобувачів освіти на третьому освітньо-науковому рівні за спеціальності 051 Економіка та не обмежувати здобувачів лише педагогічною практикою, зробивши її професійною та дозволити здобувачам отримувати практичні навички в реальному секторі економіки. Окрім того, ЕГ радить ширше популяризувати академічну мобільність та можливість здобуття компетентностей поза аспірантурою серед аспірантів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг освітньої програми та окремих її освітніх компонентів в повному обсязі відповідає вимогам частини 6 статті 5 Закону Про вищу освіту та Постанови КМУ №261 від 23.03.2016 р. ОНП 051 Економіка має певну динаміку розвитку та в цілому відповідає вимогам даного критерію. Освітні компоненти програми становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії та передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Зазначені недоліки і слабкі сторони не є суттєвими та можуть бути усунені в короткий проміжок часу.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до докторантури та аспірантури Білоцерківського національного аграрного університету, у тому числі актуальні на поточний навчальний рік, розташовані у вільному доступі на вебсторінці університету в розділі «Наука та інновації» <https://is.gd/lCChnx> (вкладка «Наукова діяльність» веб-сторінки університету). Вони містять загальні положення щодо вступу на навчання на здобуття наукового ступеня доктора філософії, у тому числі посилання на нормативні документи, які регулюють умови вступу та перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка доктора філософії у БНАУ. Також Правила прийому містять умови прийому на навчання; перелік допустимих джерел фінансування здобувачів; обсяги прийому та обсяги державного замовлення; терміни прийому заяв, конкурсного відбору та зарахування на навчання; порядок прийому заяв та проведення конкурсного відбору з точним переліком необхідних документів та чіткими умовами допуску до складання вступних випробувань. При описі порядку проведення конкурсного відбору чітко визначений склад вступних випробувань зі вказівкою шкали для їх оцінювання, правила розрахунку загального конкурсного балу, а також перелік досягнень, за які можуть бути нараховані додаткові бали, що, на думку ЕГ, не є дискримінаційними і відображають суто особисті навчальні на наукові здобутки вступників. В правилах прийому наведений порядок

подання апеляції на результати вступних випробувань. Правила прийому містять опис особливостей прийому на навчання іноземних осіб та осіб без громадянства. Також в правилах прийому зазначена політика забезпечення відкритості і прозорості БНАУ при проведенні прийому до аспірантури. Прозорість та зрозумілість процедури вступу до аспірантури БНАУ, доступність відповідної інформації через вебсторінку університету та через відділ аспірантури і докторантури університету була підтверджена присутніми на зустрічі №3 здобувачками Семисал А.В., Виборною В.Д., Литвин А.В., які розповіли, як саме проходили вступні іспити, що саме вимагалось при вступі, та підтвердили, що процедура вступу не відрізнялась від тієї, яка представлена у відповідних Правилах. Програми вступних випробувань до аспірантури Білоцерківського національного аграрного університету розташовані у відкритому доступі на вебсторінці університету в розділі «Наука та інновації» <https://is.gd/84c9A9>. Рішення приймальної комісії щодо зарахування вступників оприлюднюються у відкритому доступі на вебсторінці університету в розділі «Наука та інновації» <https://is.gd/hUvNSq>. Це також сприяє відкритості та прозорості процедур зарахування на навчання до аспірантури БНАУ. Експертна група вважає, що Правила прийому на навчання до докторантури та аспірантури БНАУ є чітко визначеними, зрозумілими, прозорими, не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

В правилах прийому на навчання до аспірантури БНАУ враховані особливості ОНП, на яку здійснюється вступ. Зокрема зазначено, що вступний іспит зі спеціальності здійснюється в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти (або рівня спеціаліста) з цієї спеціальності. Для вступників, які вступають на навчання з іншої галузі знань (спеціальності), за необхідності може бути призначене додаткове вступне випробування, яке передує основній сесії й оцінюється за шкалою «зараховано/не зараховано». При визначенні додаткових балів за наукові досягнення вступників вказано, що за публікації, тези доповідей та за диплом магістра (спеціаліста) з відзнакою такі бали нараховуються лише у випадку їх відповідності обраній спеціальності; патент або авторське свідоцтво – при їх відповідності обраній галузі знань. Присутніми на зустрічі №3 здобувачами було відзначено, що при вступі до аспірантури вони склали профільний іспит, який містив питання з економічних дисциплін, зокрема, макроекономіки, мікроекономіки, історії економічної думки, аграрної економіки.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, зокрема і отриманих в інших ЗВО, регулюються «Положенням про порядок перезарахування освітніх компонентів освітніх програм, визначення академічної різниці та її ліквідації в Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://is.gd/RzlnZ>. В ньому чітко визначений понятійний апарат, який відповідає загальноприйнятним визначенням, які використовуються в освітньому просторі. Положення містить також порядок визначення та ліквідації академічної різниці; порядок перезарахування ОК та порядок та умови академічного визнання – перезарахування ОК, вивчених в іншому ЗВО, з акцентом на відмову здобувача на перезарахування, якщо його не влаштовує оцінка; особливості перезарахування вибіркового ОК. Також у БНАУ розроблено «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Білоцерківського національного аграрного університету» <https://is.gd/Nlisyt>. Розділ 5 цього положення «Визнання та перезарахування результатів навчання здобувача вищої освіти у вищому навчальному закладі-партнері» містить опис порядку перезарахування ОК за результатами академічної мобільності здобувачів. Наведені в зазначених положеннях правила є чіткими, зрозумілими та прозорими. В результаті фокус-груп зі здобувачами ВО встановлено, що вони обізнані з такими правилами, як і з можливостями реалізації права на академічну мобільність, однак фактів реалізації такого права на ОНП «Економіка» впродовж останніх чотирьох років не було. В Правилах прийому на навчання до докторантури та аспірантури Білоцерківського національного аграрного університету у 2021 р. <https://is.gd/JzoHEZ> в розділі VI «Порядок прийому заяв та документів для участі у конкурсному відборі до Білоцерківського національного аграрного університету» зазначено (п.6.8), що «особа, яка подає для вступу до аспірантури диплом, що виданий іноземним вищим навчальним закладом, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими вступниками. У разі успішного складання вступних випробувань вчена рада вищого навчального закладу має перед зарахуванням вступника прийняти рішення про визнання його диплома, або надати обґрунтоване пояснення причин відмови у такому визнанні». Ця норма є інструментом визнання результатів навчання, отриманих в іноземних ЗВО, при вступі до аспірантури БНАУ.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, визначаються «Положенням про порядок визнання в Білоцерківському національному аграрному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» <https://is.gd/ebibvg>. В ньому, окрім термінологічної бази, виписані чіткі правила та процедури визнання результатів неформальної освіти. Зокрема, задекларовано, що право на визнання результатів навчання,

отриманих у неформальній освіті, поширюється на здобувачів всіх рівнів ВО. Процедури визнання містять чітко визначений алгоритм визнання, починаючи від подачі заяви вступника з проханням про визнання результатів навчання, і завершуючи ухваленням висновку предметної комісії щодо можливості визнання таких результатів з описом подальших дій за результатами такого висновку. Положення передбачає можливість апеляції здобувача у випадку незгоди з рішенням предметної комісії та процедуру розгляду такої апеляції й ухвалення відповідного рішення. З останніх чотири роки на ОНП «Економіка» практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не було. Недоліком можна вважати те, Положенням не передбачено перезарахування частини курсу за результатами неформальної освіти. Також слід зазначити, що в робочих програмах навчальних дисциплін відсутній опис можливості її перезарахування за результатами неформальної освіти. В Правилах прийому на навчання до докторантури та аспірантури Білоцерківського національного аграрного університету у 2021 р. <https://is.gd/JzoHEZ> в розділі VII «Конкурсний відбір, його організація та проведення» зазначено (п.7.3), що «вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня)..., звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом». Аналогічні правила визначені для німецької та французької мов. Ця норма додатково свідчить про можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. На даний час серед вступників на ОНП «Економіка» не було осіб, які би скористались такою можливістю.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Правила прийому на навчання до аспірантури БНАУ при визначенні конкурсного балу містять умови нарахування додаткових балів за наукові досягнення вступників, які враховують особливості відповідної ОНП. 2. При вступі до аспірантури здобувач, який підтвердив сертифікатом знання іноземної мови (англійської, німецької або французької) на рівні B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічному рівні, звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови з прирівнюванням результату цього вступного іспиту з найвищим балом.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони 1. Недостатня увага з боку здобувачів щодо реалізації права на академічну мобільність, у тому числі в закордонних ЗВО, що негативно впливає та інтернаціоналізацію їх навчання та їх інтеграцію до світової наукової спільноти. 2. Відсутність можливості перезарахування частини ОК за результатами неформальної освіти. 3. В РПНД відсутній опис можливостей визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендації 1. Науковим керівникам здобувачів, академічному персоналу, адміністрації університету, представникам Ради молодих вчених рекомендується більше уваги приділити популяризації можливостей академічної мобільності здобувачів, у тому числі в закордонних ЗВО, та сприянню реалізації ними такого права. Це позитивно вплине на рівень підготовки здобувачів, сприятиме ознайомленню з передовим досвідом закордонних науковців та інтеграції здобувачів до світової наукової спільноти. 2. З метою розширення можливостей здобувачів в частині перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, та їх стимулювання до такого навчання та сприяння розвитку самоосвіти, доцільно передбачити можливість перезарахування частини ОК за результатами неформальної освіти та чітко визначити відповідний механізм. 3. В РПНД відобразити можливості та умови визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у тому числі для окремих розділів курсу. Незважаючи на інтуїтивно зрозуміле та очевидне розміщення для всіх зацікавлених осіб Правил прийому на навчання до докторантури та аспірантури БНАУ у розділі наукової діяльності, доцільним було б їх дублювання (можливо, через гіпер-посилання) на центральній сторінці вебсайту університету в розділі «Вступнику», що покращило би зручність доступу до них.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

За результатами проведеного аналізу ЕГ вважає, що реалізація ОНП «Економіка» відповідає підкритеріям 3.1-3.4. Правила прийому є чіткими, зрозумілими, нормативно врегульованими та доступними через вебсторінку університету. Вони передбачають нарахування додаткових балів за наукові досягнення вступників, які враховують особливості ОНП. За умов наявності сертифікату володіння іноземною мовою на рівні B2 вступник звільняється від складання іспиту з іноземної мови з отриманням найвищого балу за цей компонент. Окрім слабкі сторони за

підкритерієм 3.4 пов'язані з недостатнім інформуванням здобувачів щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, та пасивністю здобувачів в частині реалізації їх права на академічну мобільність. На думку ЕГ, ОНП відповідає вимогам критерію 3 з невеликими, що не є суттєвими і не впливають на якісні характеристики освітнього процесу за даною ОНП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Відповідно до Положення «Про організацію освітнього процесу для аспірантів та осіб, що здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою, у Білоцерківському національному аграрному університеті», <https://is.gd/joY2ly> та Положення «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у Білоцерківському національному аграрному університеті», <https://is.gd/FnU61T>, освітній процес на ОНП здійснюють висококваліфіковані викладачі (ооб'язкова наявність наукового ступеня, вченого звання) із застосуванням традиційних та інтерактивних форм і методів, які сприяють досягненню ПРН. Їх відповідність ПРН відображено у робочих програмах дисциплін <https://science.btsau.edu.ua/node/462>. Форми та методи навчання і викладання обирають викладачі відповідно до змісту освітніх компонентів та враховуючи потреби здобувачів освіти. У освітній процес активно впроваджуються інноваційні підходи, з якими викладачі ОНП знайомляться на пролонгованому методико-психологічному семінарі <https://cutt.ly/qnH3JyE>. Під час проведення зустрічей у фокус групах, НПП засвідчили, що враховуючи невеликий контингент здобувачів, прагнуть застосовувати нестандартні методи проведення занять (тренінги, дискусії, мозковий штурм, проєктні, інтерактивні технології навчання) для формування лідерських навичок у здобувачів, здатності критично мислити, проявляти ініціативу. У зв'язку з уведенням карантинних заходів в 2020 році широко використовували дистанційну форму навчання з використанням платформ Moodle та Zoom відповідно до Положення «Про систему управління навчанням Moodle» <https://bit.ly/3d6zrpS>, Положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання в регіональному центрі БНА» <https://is.gd/44sZeDm>.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування здобувачів щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання відбувається гарантом ОНП, НПП, науковими керівниками та відділом аспірантури постійно, починаючи зі вступу на ОНП, а також на вступних заняттях навчальних дисциплін, відповідно до Положення «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ» <http://surl.li/pcqk> та Положення «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ» <http://surl.li/jium>, Положення «Про систему управління навчанням Moodle в БНАУ» <http://surl.li/pcna>. Також зазначена інформація доступна в РПНД <https://science.btsau.edu.ua/node/462> та силабусах <https://science.btsau.edu.ua/node/460>. Доступ до матеріалів щодо освітньої діяльності здійснюють через веб-сайт БНАУ, відділ аспірантури і докторантури та платформу Moodle. На веб-порталі БНАУ висвітлено ОНП, навчальний план, каталог та силабуси вибіркового дисциплін, розклад занять, результати опитування аспірантів та інші матеріали <https://science.btsau.edu.ua/>. Відділ аспірантури через viber-розсилку та на інформаційному стенді доводить інформацію до здобувачів. У ході інтерв'ювання фокус-груп було відзначено, що така форма інформування є найзручнішою як для здобувачів, так і НПП та інших стейкхолдерів. На підтвердження цього здійснюється анкетування щодо рівня задоволеності здобувачів <https://science.btsau.edu.ua/node/464>.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В межах ОНП поєднання навчання і досліджень здобувачів акцентовано на саморозвитку особистості, засвоєнні підходів щодо проведення досліджень, спрямованих на вирішення завдань в процесі професійної діяльності. Здобувачу надається право вільного вибору теми дисертаційного дослідження, наукового керівника та індивідуальної освітньої траєкторії через набір ОК вільного вибору https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/aspirantura/individ_plan_zdobuvacha.pdf. Проте ЕГ радить не об'єднувати вибіркові ОК в блоки, що забезпечить ширший вибір відповідно до індивідуальних потреб здобувачів. Наукова складова підготовки здобувачів реалізується за участю наукового керівника та НПП споріднених напрямів досліджень https://science.btsau.edu.ua/sites/default/filedotichnist_economicas/acreditacia/051/.pdf, запрошених лекторів з провідних науково-дослідних інститутів та професіоналів-виробничників, що проводять лекції та науково-практичні заняття з актуальної проблематики. Окрім того, здобувачами було відмічено корисність для них циклу семінарів чеських партнерів щодо проєкт-менеджменту <https://is.gd/ddPc1a> та академічного письма <https://is.gd/IzZR19>. З метою сприяння розвитку наукової, винахідницької та іншої творчої діяльності аспірантів,

студентів та молодих учених діє Рада молодих вчених <https://science.btsau.edu.ua/node/55>, Науково-технічна рада <https://science.btsau.edu.ua/node/10>. НПП профільних кафедр залучають здобувачів за ОНП «Економіка» до наукової діяльності в межах ініціативних науково-дослідних тем кафедр та власних науково-дослідних розробок: «Формування інформаційно-облікового забезпечення парадигми розвитку аграрного сектору України» (№0118U003644), «Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження розвитку підприємництва в інституційних секторах національної економіки» (№ 0118U004527); «Організаційно-методичні підходи оцінки та обліку земель сільськогосподарського призначення» (№ 0118U003642); «Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування племінних господарств» (№ 0118U003649); «Публічне управління сталим соціо-економічним розвитком сільських територій в умовах євроінтеграції» (№ 0118U003643); «Конкурентоспроможність підприємства аграрного сектору економіки України в умовах євроінтеграції» (№ 0118U003646); «Державно-підприємницьке партнерство щодо створення інфраструктури аграрного сектору економіки України» (№ 0118U003647); «Особливості функціонування малих форм господарювання в агробізнесі України» (№ 0118U003640); «Удосконалення організаційно-економічних засад відтворення людського капіталу аграрної сфери» (№ 0118U003648); «Формування та розвиток агропродовольчих ланцюгів поставок в Україні: міжгалузеві аспекти дослідження» (№ 0128U103841); «Економічний механізм забезпечення стійкого розвитку молочного скотарства у сільськогосподарських підприємствах» (№ 0120U104867).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процес оновлення змісту освітніх компонент проводять до початку навчального року відповідно до Положення «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті» <http://surl.li/psqk>, Положення «Про освітні програми» <http://surl.li/pwxi>, Положення «Про робочу програму навчальної дисципліни в Білоцерківському національному аграрному університеті» <http://surl.li/pdes>. При оновленні РПНД враховують побажання та рекомендації усіх стейкхолдерів, з огляду на підвищення кваліфікації, стажування та академічну мобільність НПП; участь останніх у заходах, спрямованих на підвищення педагогічної майстерності – фахових семінарах, семінарах-тренінгах, які організовують різні компанії та профільні державні установи; участь у роботах спеціалізованих вчених рад, редколегій наукових збірників тощо. Основними напрямками оновлення РПНД є: удосконалення навчального наповнення, оновлення переліку літературних джерел, використання передового досвіду інших вітчизняних та закордонних ЗВО. Оновлену версію РПНД ухвалюють на засіданні кафедри, академічній раді, Науково-методичній комісії факультету й затверджує гарант ОНП. Загалом це дозволяє впровадити в освітній процес оригінальні дослідження, знання, практики щодо розробки дієвих заходів та системи важелів досягнення збалансованого розвитку економічних систем, в т.ч. в агросфері. Індивідуальні наукові досягнення НПП постійно впроваджують у навчальний процес. Для прикладу, досвід отриманий гарантом ОНП у результаті багаторічної міжнародної співпраці в межах програм TEMPUS спільно з Чеським університетом наук про життя (Чехія) та Діжонським університетом (Франція) було включено в ОК «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери»; доцент Новікова В.В. отриманий досвід у межах проєктів «Modern teaching methods in economics on the EU educational market» в УЕС у м. Поморську; та стажування у формі викладання за програмою Еразмус+K107 в Чехії (CULS), м. Прага – в ОК «Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів». Результати неформальної освіти (учасник у воркшопу «Introducing toolkit PERIF for supporting role of universities in region» 2019 р.; учасник воркшопів «Transfer of know-how of green office – corporate social responsibility of universities» and «Point – one – transfer of know – how regarding business incubators» 2019 р.) та наукової роботи професора Юхименка П.І. – використовують у викладанні ОК «Інституційний аналіз економічного розвитку». Індивідуальні наукові досягнення НПП постійно впроваджуються у навчальний процес. До прикладу, результати досліджень в аспекті забезпечення сталого розвитку агросфери, які формувалися упродовж тривалого періоду часу через стажування в іноземних університетах, участі у реалізації міжнародних проєктів, гарантом ОНП д-ром. екон. наук, проф. Варченко О.М. включено у ОК «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

БНАУ має широкий перелік іноземних партнерів, через яких здійснюється інтернаціоналізація діяльності БНАУ, що є одним з пріоритетів розвитку. Питаннями посилення інтеграції БНАУ до світового академічного простору займається відділ зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності. НПП та здобувачі ОП є учасниками 3-х україно-чеських проєктів, спрямованих на підтримку потенціалу України в освітній та науковій діяльності <https://cutt.ly/JkrNITA>, а також беруть участь у виконанні проєктів за програмою ЄС Еразмус+KA2 «UniCluD» <https://btsau.edu.ua/uk/content/proekt-uniclud> та проєкту «Clim Ed» <https://btsau.edu.ua/uk/content/proekt-climed>. НПП беруть участь у воркшопах щодо оволодіння кращими практиками викладання <https://cutt.ly/ic4F7lJ>. Викладачі ОНП проходили стажування: Новікова В.В. у 2018 р. в Польщі «Modern teaching methods in economics on the EU educational market» в УЕС у м. Прзорську; у 2018 р., стажування у формі викладання за програмою Еразмус+K107 в Чехії (CULS), м. Прага <https://cutt.ly/vjoaRhE>. Варченко О. М., д-р екон. наук – стажування в Colorado State University, USA по програмі Faculty Exchange Program, 2015 р. Юхименко П. І. д-р екон. наук учасник воркшопів «Introducing toolkit PERIF for supporting role of universities in region» 2019 р., та інших. У 2018 р. д-р екон. наук Гринчук Ю. С. стажування в Justus-Liebig Universitat, Giessen, Germany. Під час проведення зустрічей з фокус-групами було з'ясовано, що здобувачі освіти не в повній мірі залучені до міжнародної співпраці, що є певним недоліком в реалізації ОНП. На думку ЕК, доцільним є підвищення рівня інтернаціоналізації наукової діяльності

ЗВО через заохочення аспірантів до участі в академічній мобільності, як внутрішній, так і міжнародній, а також до участі в програмах за двостороннім обміном та програмах міжнародного стажування.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Зазначені в ОНП форми навчання та методи викладання спрямовані на досягнення ПРН через студентоцентрований підхід з дотриманням принципів академічної свободи. Через опитування з'ясовується думка здобувачів освіти щодо змісту ОНП та методів викладання. 2. Здобувачі забезпечені доступом до інформації про форми та критерії контролю. 3. У БНАУ забезпечується поєднання навчання і досліджень відповідно до цілей та змісту ОНП, залучення аспірантів до наукової роботи в межах наукових тем кафедр. 4. Проводяться опитування здобувачів освіти з метою виявлення задоволеності освітнім процесом та можливостей покращення. 5. НПП прагнуть постійного самовдосконалення через науково-дослідну та міжнародну співпрацю з провідними науково-дослідними установами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони Недостатня участь здобувачів у процесах інтернаціоналізації їх навчання та наукової діяльності. Рекомендації Доцільним є підвищення рівня інтернаціоналізації наукової діяльності ЗВО через заохочення аспірантів до участі в академічній мобільності, як внутрішній, так і міжнародній, а також до участі в програмах за двостороннім обміном та програмах міжнародного стажування.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОНП в цілому відповідає встановленим в 4 Критерії вимогам. ОНП дозволяє успішно поєднувати навчання та наукові дослідження. Зазначені в ОНП форми навчання та методи викладання спрямовані на досягнення ПРН через студентоцентрований підхід з дотриманням принципів академічної свободи. Через опитування з'ясовується думка здобувачів освіти щодо змісту ОНП та методів викладання. Вказані недоліки не є суттєвими, не впливають на реалізацію ОНП і можуть бути виправлені в короткий проміжок часу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні форми контрольних заходів та система оцінювання здобувачів вищої освіти регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання в БНАУ <https://cutt.ly/KjJVSeg> . За ОНП «Економіка» контрольні заходи поділяють на поточний контроль, який відбувається в ході вивчення дисципліни в усній або письмовій формі, модульний – за допомогою тестування або інтерв'ювання з аспірантом, та для остаточного визначення рівня досягнення програмних результатів навчання за дисципліною відбувається або залік, або іспит передбачений навчальним планом. В умовах карантинних обмежень оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до «Положення про організацію поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання у регіональному університетському центрі БНАУ» <https://bit.ly/zt8ln4C> . Згідно «Положення про проходження здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук проміжної атестації у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://cutt.ly/onXU1k> . Під час експертизи групою експертів було з'ясовано, що атестація роботи аспіранта проводиться на підставі виконання навчального плану освітньої програми аспірантури та індивідуального плану роботи відповідно за обов'язковими критеріями. Зустріч з НПП та керівниками структурних підрозділів дала змогу підтвердити факт, що форми і критерії оцінювання висвітлені у робочих програмах освітніх компонентів з розподілом балів за всі форми контролю. Усі робочі програми та курси ОК завантажено у систему MOODLE(продемонстровано під час онлайн відеогляду МТЗ), які доступні кожному аспіранту, а також оприлюднені на офіційній сторінці БНАУ за посиланням: <https://science.btsau.edu.ua/node/462> . Під час зустрічей із науково-

педагогічними працівниками і здобувачами було встановлено, що інформування аспірантів щодо контрольних заходів відбувається на вступних заняттях. Онлайн експертиза дала змогу зробити висновок, що для більшості аспірантів критерії оцінювання у цілому є чіткими та зрозумілими.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На даний момент стандарт вищої освіти для ОНП «Економіка» відсутній. Згідно поданої інформації у звіті про самооцінювання аспірант БНАУ навчається за індивідуальним планом. Форми атестації здобувачів регулюються внутрішніми документами БНАЕУ («Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у БНАУ» <https://cutt.ly/KjJVCeg> ; Положення про проходження здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук проміжної атестації у Білоцерківському національному аграрному університеті <https://science.btsau.edu.ua/node/307> , в яких визначено, що аспіранти зобов'язані виконувати індивідуальний план наукової роботи, систематично та публічно звітувати про процес його виконання на засіданні випускової кафедри, Академічній раді та Раді факультету. У розділі «Наука та інновації» офіційного сайту Білоцерківського національного аграрного університету є вкладка Атестація (<https://science.btsau.edu.ua/node/318>), в якій висвітлено основну інформацію з приводу оцінювання та атестації здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня. Акцентовано увагу, що обов'язковою умовою допуску до захисту дисертації є успішне виконання аспірантом індивідуального плану освітньо-наукової роботи.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час проведення онлайн акредитації група експертів детально ознайомилась з правилами проведення контрольних заходів, які охоплюють процедури врегулювання конфлікту інтересів, та в яких визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Дані документи оприлюднені на офіційному сайті університету: 1. Положення про оцінювання результатів навчання в БНАУ <https://cutt.ly/KjJVCeg> . 2. Процедури проведення контрольних заходів, повторної здачі та оскарження результатів у ЗВО регулює «Положення про організацію поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання у регіональному університетському центрі Білоцерківського національного аграрного університету» <https://cutt.ly/tnVNJxI> . 3. Університетом розроблено антикорупційну програму <https://cutt.ly/Qvijeew> яка регулює заходи, що забезпечують об'єктивність та неупередженість екзаменаторів ОНП «Економіка» 4. Конфлікти інтересів врегулюють відповідно до «Етичного кодексу університетської спільноти» <https://bit.ly/3uDNiKo> та «Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності у БНАУ» <https://bit.ly/3uGW9L3> 5. Правила повторного проходження контрольних заходів здобувачів вищої освіти в БНАУ визначені у «Положенні про порядок ліквідації академічних заборгованостей у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://bit.ly/2OzTqDG> . Під час зустрічі з аспірантами та НПП було підтверджено, що відповідно до вимог цих документів проведення іспиту здійснюють у присутності двох викладачів (один з яких лектор, та другий- викладач, який проводить практичні заняття, або викладач з відповідними фаховими знаннями). Проте, експертною групою було відмічено, що здобувачі не на достатньому рівні ознайомлені з порядком оскарження результатів контрольних заходів. На зустрічах з учасниками навчального процесу було констатовано, що за час здійснення освітньої діяльності за даною ОНП конфліктних ситуацій стосовно об'єктивності оцінювання та випадків оскарження процедури проведення контрольних заходів не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Під час підготовки до проведення акредитації група експертів ознайомилась з розділом на офіційному сайті БНАУ «Академічна доброчесність» <https://education.btsau.edu.ua/node/1> , в якому висвітлено Звіт про діяльність комісії з питань етики та академічної доброчесності 2019–2020 рр, корисні посилання, та онлайн-ресурси самостійної перевірки всіма учасниками освітнього процесу текстів на унікальність. У БНАУ забезпеченням дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу займається Відділ забезпечення якості освіти, який здійснює діяльність згідно «Положення про відділ забезпечення якості вищої освіти БНАУ» <https://bit.ly/2PSkbny> . Адміністрацією Відповідні документи, які регулюють дотримання академічної доброчесності висвітлені на офіційному сайті БНАУ та є легкодоступними для усіх учасників освітнього процесу: 1. «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://cutt.ly/cvjV3e> ; 2. «Етичний кодекс університетської спільноти» <https://cutt.ly/cnXIYHM>;

«Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://cutt.ly/wmXIA7f>; 3. «Положенні про комісію з питань етики та академічної доброчесності у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://cutt.ly/enXIGIi>; В ході ознайомлення з даними документами, експерти прийшли до висновку, що в них достатньо чітко та зрозуміло висвітлено політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Під час спілкування з аспірантами та науковими керівниками було встановлено, що популяризація академічної доброчесності реалізується: шляхом надання інформаційної роботи викладачів та наукових керівників зі здобувачами, ознайомлення здобувачів, перевіркою робіт на плагіат, та тільки один з аспірантів (Осипенко Б.Р.- аспірант другого року навчання) разом з науковим керівником відвідав семінар з академічної доброчесності. Аспіранти акцентували увагу на те, що в ОНП “Економіка” 2021 року введено факультативний курс Academic Writing (Академічне письмо). Варто зазначити, що у БНАУ укладено угоду про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат», яка забезпечує перевірку наукових робіт НПП та здобувачів ВО на ідентичність в системі «Unicheck» <https://unicheck.com/> яка рекомендована МОН України. Але, під час спілкування з фокус-групами з науковими керівниками, НПП та здобувачами, дозволений відсоток унікальності наукових робіт визначити не вдалося. Також здобувачі повідомили, що їхня обізнаність з правилами дотримання академічної доброчесності ґрунтується переважно на відомостях, отриманих від викладачів, що забезпечують ОК, та наукових керівників. Хоча в звіті Комісії з питань етики та академічної доброчесності за 2019-20 н.р. наведений перелік загально університетських заходів, де висвітлювались ці питання. На думку ЕГ, це є певним недоліком діяльності відділу забезпечення якості освіти БНАУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: 1. Оприлюднення на офіційному сайті організаційно-методичних документів щодо роз'яснення форм атестації та критеріїв оцінювання, які також зазначені у кожній робочій програмі. 2. Забезпечення ОК інформаційними матеріалами в Moodle та активне користування аспірантами внутрішньоуніверситетською системою Е-навчання. 3. Існування дієвих технологічних процедур для перевірки наукових робіт та кваліфікаційних праць на унікальність. 4. Перевірка наукових робіт аспірантів та НПП на антиплагіат здійснюється на безкоштовній основі завдяки укладеному договору з ТОВ “Антиплагіат” та програмі UNICHECK.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони Недостатній рівень обізнаності здобувачів з порядком оскарження результатів контрольних заходів, а також процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Спілкування зі здобувачами під час проведення експертизи засвідчило, що ознайомлення з академічною доброчесністю відбувається переважно за допомогою інформування зі сторони НПП та наукових керівників. Рекомендації Рекомендовано викладачам на вступних заняттях акцентувати увагу не лише на формах атестації та критеріях оцінювання, а й на можливості та процедурі оскарження результатів Рекомендовано нормативно удосконалити процедуру оскарження результатів з чітким зазначенням термінів та послідовності дій. Доречно адміністрації університету приділити більше уваги на популяризацію академічної доброчесності серед здобувачів третього рівня вищої освіти шляхом проведення семінарів, курсів, відкритих лекцій або інших відповідних заходів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів чіткі, зрозумілі та дозволяють досягнути здобувачами програмних результатів навчання, але здобувачі не в повній мірі ознайомлені з порядком оскарження результатів контрольних заходів, а також процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Вказані недоліки не є критичними, зважаючи на відсутність прецедентів виникнення таких конфліктів. Враховуючи всі сильні сторони, які позитивно впливають на якість надання освітніх послуг, вважаємо, що реалізація ОНП відповідає умовам критерію 5 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів

навчання.

Процедури добору науково-педагогічних працівників на заміщення вакантних посад регулюються Положенням «Про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету» <https://is.gd/mgAb9V>. В ньому визначені чіткі та зрозумілі правила організації та проведення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП, зокрема, вимоги до кандидатів на вакантні посади, перелік документів, які вони повинні надати. Серед необхідних вимог та умов до претендентів на заміщення вакантних посад професора або доцента кафедри, які, на думку ЕГ, сприяють досягненню визначених в ОНП цілей та ПРН, варто відзначити: вимоги викладання однієї або декількох навчальних дисциплін на високому науково-методичному рівні (підтверджується відповідним висновком кафедри), наявність навчально-методичного комплексу з однієї або декількох навчальних дисциплін, участь у науковій та науково-дослідній роботі за одним з наукових напрямів кафедри чи держбюджетних та госпдогвірних науково-дослідних робіт кафедри, наявність публікаційної активності претендентів у фахових вітчизняних або міжнародних журналах, у тому числі, для професорів - проіндексованих у наукометричних базах Scopus або WoS. Для осіб, до претендують на заміщення вакантної посади доцента серед необхідним вимог потрібно відзначити не менше, ніж однорічний досвід читання лекцій. Аналіз таблиці 2, представленої у Відомостях СО та відомостей, наданих гарантом ОНП на запит ЕГ дозволяє зробити такі висновки. Викладання обов'язкових та вибіркових ОК на ОНП «Економіка» забезпечують 10 науково-педагогічних працівників. З них осіб жіночої статі – 6 (60%), чоловічої статі – 4 (40%). Всі особи мають наукових ступінь, при чому серед НПП докторів наук – 4 (40%), кандидатів наук – 6 (60%). Вчене звання професора або доцента мають 9 осіб (90%). Осіб пенсійного віку – 2 (20%). Всі науково-педагогічні працівники, що забезпечують керівництво здобувачами освітнього ступеня доктора філософії, мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання професора. Серед них осіб чоловічої статі 75%, жіночої статі 25%, осіб пенсійного віку – 25%. На думку ЕГ, необхідний рівень професійної та академічної кваліфікації, який дозволяє їм фахово викладати закріплені за ними навчальні дисципліни. Це підтверджується наявністю відповідного наукового ступеня кандидата або доктора наук, вченого звання доцента або професора; науковими та навчально-методичними публікаціями, що відповідають тематиці відповідних ОК за кожним викладачем. Всі особи впродовж останніх 5 років пройшли підвищення кваліфікації. Дві викладачки (Варченко О.М., Гринчук Ю.С.) мають сертифікат володіння іноземною мовою рівня B2, один викладач (Ярмола О.В.) отримав додаткову вищу освіту за спеціальністю 035 «Філологія».

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Забезпечення прозорості процедур конкурсного добору науково-педагогічних працівників підтверджується чітко визначеними правилами цих процедур, представленими в Положенні «Про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету» <https://is.gd/mgAb9V>. Це положення оприлюднене у відкритому доступі на вебсторінці університету. Досягнення необхідного рівня професіоналізму викладачів забезпечується вимогами п. 17. Положення, яке, відповідно положень Закону України «Про вищу освіту» передбачає необхідність таких рис та якостей у претендентів на заміщення вакантних посад, як: постійне підвищення професійного і наукового рівня; забезпечення високого наукового і методичного рівня викладання навчальних дисциплін у повному обсязі ОНП. Необхідною умовою є також вимога проведення відкритого заняття претендентом. Відповідність професійних та особистих якостей претендентів на заміщення вакантних посад умовам конкурсу та вимогам до посад відображається у висновках кафедри та ради факультету. Для позбавлення можливості упередженого ставлення з боку викладачів кафедри до кандидатів на заміщення вакантних посад, в Положенні передбачена норма, згідно з якою негативний висновок кафедри не позбавляє претендента права продовжити участь у конкурсі та розглядати його кандидатуру на засіданні Вченої ради університету (п. 2.2.4). З 2021 р. при проведенні конкурсного відбору враховуються також результати рейтингового оцінювання викладачів (для тих осіб, які вже працюють в університеті). Інформація була підтверджена керівником відділу кадрів БНАУ в ході зустрічі №8 з допоміжними підрозділами університету. Серед недоліків варто відзначити те, що урахування рейтингового оцінювання в процедурах конкурсного добору не відображено в Положенні «Про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету». Крім того, чітко не визначена процедура голосування у випадку, коли оголошений конкурс на декілька однакових посад. На думку ЕГ, імплементовані в БНАУ процедури конкурсного добору загалом дозволяють забезпечити потрібний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОНП «Економіка».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

До організації та реалізації освітнього процесу за ОНП «Економіка» долучені представники роботодавців та академічної спільноти. Додатки до Відомостей СО містять відгуки-рецензії зовнішніх стейкхолдерів з пропозиціями щодо змін до ОНП. Участь роботодавців також здійснюється через функціонування ради роботодавців економічного факультету <https://is.gd/yfcKgV>. На запит ЕГ гарантом ОНП наданий витяг з протоколу засідання ради роботодавців, на якому обговорювались пропозиції до проекту ОНП. В ході зустрічі №6 п. Жупаником В.М., членом Ради роботодавців було підтверджено, що засідання Ради відбуваються двічі на рік. Зокрема, на останньому засіданні у грудні 2020 р. було рекомендовано вибірково ОК «Аграрна економіка (поглиблений курс)», яка включена до ОНП 2021 року. Е. В. Дамс, представник ТОВ «Білоцерківський завод «Трібо» зазначив, що зустрічі з представниками БНАУ та обговорення ОНП відбуваються також у неформальній обстановці, зокрема, в рамках круглих столів. Ним надавалась пропозиція щодо удосконалення ОНП в напрямку покращення обізнаності

здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії з наукометричними базами. Також він підкреслив важливість урахування рекомендацій роботодавців стосовно посилення практичної підготовки здобувачів. Директор бізнес-підрозділу «Яечні продукти» ГК «Овостар Юніон» Діденко С.В. зазначив, що співпраця між здобувачами та стейкхолдерами відображається у наданні даних для проведення досліджень. Готовність надавати необхідні дані для здобувачів підтвердили Музиченко О. М., завідувачка сектору електронних секторів Управління електронних сервісів ГУ ДПС у Київській області та Довгий О.П., представник ТОВ «Білоцерківський завод «Трібо», зазначивши при цьому, що на даний час з боку здобувачів ОНП «Економіка» таких запитів не надходило. Гринчук В.М., голова Узинської ОТГ Київської обл., повідомив, що здобувачі були долучені до участі у розробленні стратегії цієї ОТГ. Діденко С.В. відзначив, що надання пропозицій роботодавцями щодо організації освітнього процесу за ОНП також здійснюється шляхом їх анкетування. Інформація була підтверджена присутньому на зустрічі внутрішнім роботодавцем, проректором БНАУ Димань Т.М.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В ході зустрічі №6 п. Жупаник В.М. від імені Ради роботодавців економічного факультету висловив готовність залучення професіоналів-практиків, представників роботодавців до проведення аудиторних занять. Зокрема, ним у 2020 р. була прочитана гостьова лекція «Економічний розвиток агропромислових підприємств». Участь у гостьових лекціях підтвердив і Гринчук В.М. Також інформація щодо проведення гостьових лекцій у період з 2018 р. по 2021 р. , у тому числі із залученням іноземних фахівців, була надана гарантом ОНП на запит ЕГ. Зокрема, такі лекції проводили доценти Чеського університету CULS Tomas Ratering та Miroslava Bavorová (2018 р., тема: «Аграрна політика»); Е.Горська декан факультету економіки та менеджменту Словацького сільськогосподарського університету м. Нітра (2019 р., тема: глобальний маркетинг та міжнародне співробітництво); проф. Махмут Маска з кафедри економіки факультету економіки та адміністративних наук, університету Афійон Коджатепе, Туреччина (2021 р., теми: «Turkish Ukrainian trade relations», «Turkey–EU relations from Historical Perspective»). Також відзначена участь закордонних партнерів у круглих столах, воркшопах, вебінарах. При цьому ЕГ констатує, що при реалізації ОНП «Економіка» на даний час відсутня практика залучення іноземних викладачів до керівництва (співкерівництва) практичною підготовкою та дисертаційними роботами здобувачів. Це обмежує процеси інтеграції учасників освітнього процесу БНАУ до світової наукової спільноти.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Університету приділяє достатньо уваги професійному розвитку викладачів, зокрема, через реалізацію програм стажування та підвищення кваліфікації. Зокрема, згідно з наведеними у таблиці 2 Відомостей СО даними та даними та даними, наданими на запит ЕГ, всі викладачі, що забезпечують освітній процес за ОНП, пройшли підвищення кваліфікації у інституті післядипломного навчання БНАУ і мають відповідні сертифікати. На запит ЕГ гарантом ОНП була надана інформація про організацію таких курсів у 2020 р. з переліком залучених до них викладачів, зокрема й економічного факультету. Слід відзначити, що проф. Варченко О.М. також пройшла у 2020 р. цикл навчальних вебінарів з наукометрії «Головні метрики сучасної науки. Scopus та Web of Science», у 2021 р. для якісного забезпечення вибіркової ОК «Концепція сталого розвитку» пройшла підвищення кваліфікації у Тетіївській міській об'єднаній територіальній громаді м. Тетіїв, Київської області; у 2019 р. за результатами неформальної освіти у КПНЗ «Перші Київські державні курси іноземних мов» отримала сертифікат з англійської мови В2. Ас. Дем'яненко О.О. у 2018 р. пройшла сертифікаційні тренінги для НПП на тему: «Ефективні презентації» на освітній платформі ГО «ВИЩЕ» за підтримки Саксонського центру дидактики вищої школи. Ефективні презентації, а у 2020 р. сертифікаційний вебінар Clarivate WoS «Публікаційна стратегія науковця». Проф. Гринчук Ю.С. для забезпечення викладання дисципліни «Стратегічне управління» пройшла у 2017 р. підвищення кваліфікації на виробництві в Білоцерківській РДА Білоцерківський район, Київська область. У 2018 р. викладачка пройшла тренінги у Justus-Liebig-Universität, Giessen, Germany на тему : “Strategic business management”; “Planning of sustainable territory development”. Доцю Борщовецька В.Д. є експертом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Відповідно до «Положення про преміювання, встановлення доплат та надбавок, надання матеріальної допомоги, щорічної грошової винагороди та матеріальної допомоги на оздоровлення у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://is.gd/cu2dqo>, п. 2.1.9., за постійне підвищення кваліфікації для НПП передбачене встановлення надбавок до посадового окладу. Це свідчить про сприяння професійному розвитку викладачів з боку адміністрації БНАУ. Також стимулювання професійного розвитку НПП проявляється через їх преміювання за публікації, проіндексовані у наукометричних базах Scopus та WoS . Ця інформація була підтверджена в ході фокус-групи з академічним персоналом та головним бухгалтером БНАУ в ході зустрічі з допоміжними службами.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

БНАУ приділяє належну увагу розвитку педагогічної майстерності викладачів. Зокрема, це досягається їх участю у пролонгованому методико-психологічному семінарі «Школа професійно-педагогічного зростання». На вебсторінці університету в розділі «Освітній процес»-«Вища школа педагогічної майстерності» розміщена інформація щодо тематики занять цього семінару на 2020-21 н.р. <https://is.gd/ax1imo> , а також новини про заняття пролонгованого

семінару і майстер-класи для НПП <https://is.gd/OkDeaK>. На запит ЕГ була надана інформація щодо відвідування викладачами занять цього семінару. На цій же вебсторінці розміщений навчальний посібник «Активні форми взаємодії викладача і студентів у навчально-виховному процесі вищої школи: організаційно-методичні аспекти», <https://is.gd/BlxfrJ>, що сприяє самоосвіті НПП в напрямку розвитку викладацької майстерності. В ході зустрічі № 4 з представниками академічного персоналу інформація щодо участі у заходах з підвищення педагогічної майстерності була підтверджена всіма присутніми викладачами. Педагогічна майстерність враховується при проведенні рейтингового оцінювання НПП, що відображено у відповідному положенні, п.3. <https://is.gd/aQchuG>. При цьому зазначено (п.1.7), що за високі показники такого оцінювання передбачено матеріальне заохочення, що також стимулює підвищення педагогічної майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Чітко визначені та нормативно закріплені вимоги щодо професійних якостей претендентів на заміщення вакантних посад НПП. 2. Реальна участь роботодавців у процедурах організації освітнього процесу за ОНП «Економіка» та процедурах перегляду змісту ОНП, зокрема, через Раду роботодавців економічного факультету. 3. Проведення гостьових лекцій та інших заходів для здобувачів із залученням як вітчизняних, так і закордонних професіоналів-практиків. 4. Наявність стимулювання НПП за професійний розвиток та педагогічну майстерність.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони 1. Урахування рейтингового оцінювання в процедурах конкурсного добору при заміщенні вакантних посад НПП нормативно не закріплено у Положенні «Про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету». 2. В наведеному Положенні чітко не визначена процедура голосування у випадку, коли оголошений конкурс на декілька однакових посад. Це може бути джерелом конфліктних ситуацій при проведенні конкурсу. 3. Відсутність на даний час практики залучення іноземних викладачів до керівництва (співкерівництва) практичною підготовкою та дисертаційними роботами здобувачів. Це обмежує процеси інтеграції учасників освітнього процесу БНАУ до світової наукової спільноти. Рекомендації 1. Доцільно нормативно закріпити в Положенні «Про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету» урахування показників рейтингового оцінювання в процедурах конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП. 2. Необхідно доповнити Положення «Про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету» описом процедури голосування в ситуації конкурсу при заміщенні декількох однакових посад. 3. Здійснити заходи щодо залучення іноземних фахівців до практичної підготовки здобувачів третього рівня ВО та керівництва їх дисертаційними роботами.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За результатами проведеного аналізу ЕГ констатує відповідність реалізації ОНП «Економіка» вимогам критерію 6 в частині кадрового забезпечення освітнього процесу, зокрема, в прозорості процедури добору викладачів для забезпечення ОК та урахування їх професійних якостей в цій процедурі. Досягненню цілей ОНП сприяє залучення зовнішніх стейкхолдерів до організації та реалізації освітнього процесу, у тому числі закордонних представників академічної спільноти; стимулювання НПП за професійні та педагогічні досягнення. Слабкі сторони мають місце за підкритерієм 6.2 і пов'язані з нечіткістю опису окремих ситуацій в процедурі конкурсного відбору, що при відсутності прецедентів їх виникнення не вплинуло застосування цієї процедури у БНАУ. Недолік за підкритерієм 6.4 в частині залучення іноземних викладачів до керівництва здобувачами ОНП «Економіка» також не є критичним. Отже, враховуючи голістичний підхід до оцінювання, ЕГ вважає, що освітній процес за ОНП відповідає вимогам критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених

освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група з'ясувала, що фінансові ресурси БНАУ формуються за рахунок коштів загального та спеціального фондів та є достатніми для реалізації ОНП "Економіка". В умовах онлайн акредитації експерти мали змогу ознайомитись з матеріально-технічними ресурсами Білоцерківського національного аграрного університету за допомогою перегляду відеороликів(бібліотека та головний корпус). Під час онлайн зустрічі, заступниками декану економічного факультету- Заболотнім В. С. та Понедільчук Т. В. допомогою відеозв'язку було продемонстровано умови проживання у гуртожитку сімейного типу (який розрахований на проживання аспірантів за необхідністю), проведено екскурсію корпусом економічного факультету, в якому проходять заняття для здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня та здійснено огляд лабораторій. На сайті БНАУ університету відсутня інформація про освітнє середовище університету, з метою ознайомлення потенційних абітурієнтів з матеріально-технічною базою доречно оприлюднити відеоролики на сторінках в соціальних мережах та на офіційному сайті. Під час спілкування на зустрічах із фокус- групами експерти дізналися, що матеріальна база університету включає: 8 гуртожитків, дослідне поле, 5 НДІ, 11 науково-дослідних лабораторій, спортивний комплекс, 4 їдальні, 4 буфети, актову зала, медичний пункт, спортивно-оздоровчий табір та бази літнього відпочинку, Центр патріотичного та правового виховання, комп'ютерні класи, аудиторний фонд, ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку, навчально-наукові лабораторії, Лабораторія інформаційно-аналітичного забезпечення досліджень в аграрній економіці в якій є необхідне програмне забезпечення для реалізації ОНП "Економіка". Усі зазначені приміщення та центри активно використовуються учасниками освітнього процесу. Важливою складовою для досягнення визначених ОНП "Економіка" цілей та ПРН є бібліотека БНАУ, яка забезпечена не лише необхідними науково-методичними роботами та іншими корисними інформаційними ресурсами, а й має електронний каталог <https://library.btsau.edu.ua/сьогодення-бібліотеки/#>. Варто відмітити, що бібліотека БНАУ має вільний доступ до баз WoS, Scopus, яким можуть скористатися аспіранти та НПП, а також всебічно надає інформаційно-консультативну підтримку, що було підтверджено учасниками освітнього процесу під час зустрічей. Після наданого матеріалу група експертів дійшла до висновку, що МТБ для організування підготовки здобувачів вищої освіти у БНАУ загалом та для ОНП «Економіка» зокрема достатня та дозволяє виконувати поставлені в ОНП цілі. Усі навчальні матеріали освітньо-наукової програми висвітлено у Системі Е-навчання університету <https://teach.btsau.net.ua/>

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

В ході відеогляду матеріально-технічної бази та під час спілкування з представниками БНАУ у фокус-групах експертна група отримала інформацію в обсязі, що дозволяє зробити висновок, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і аспірантів до інформаційних ресурсів, які необхідні для навчання та науково-дослідної роботи. Зокрема, за результатами інтерв'ювання було встановлено, що здобувачі та НПП мають вільний доступ до використання інформаційними фондами, навчальною та науковою, культурно-спортивною базами та лабораторій. Відзначено, що доступ до бібліотеки, її електронного каталогу та баз даних: Центр навчальної літератури, SpringerLink, Science Direct, Scopus та Web of Science є також вільним та безоплатним. Якщо виникає необхідність, то аспірантам надається гуртожиток сімейного типу, кімнати якого облаштовані усім необхідним для комфортного проживання. Доступ до мережі Internet є також вільним та безкоштовним завдяки встановленим wi-fi роутерам на території університету, в гуртожитках Internet є, проте провайдеру здобувачі обирають самостійно. На офіційному сайті університету на постійній основі оновлюється інформація що стосується університету в рубриці «Новини», а також за необхідністю дублюється у відповідних підрозділах. БНАУ надає безоплатну можливість для проведення та публікації результатів досліджень здобувачів ОНП у фаховому журналі університету "Економіка та управління АПК" <http://econommeneg.btsau.edu.ua/> та журналі «Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development» Словацького сільськогосподарського університету, що було підтверджено здобувачами та науковим керівниками під час спілкування у фокус-групах. Що стосується опублікування наукових робіт у базі Scopus та Web of Science, то головним бухгалтером відділу фінансово-економічної діяльності - Лозицьким А. А. було повідомлено, що ЗВО відшкодовує частину витрат як здобувачам так і НПП. В ході спілкування із Свиноусом І. В.,-завідувачем кафедри обліку і оподаткування, та Трофимчуком М. І. - завідувачем кафедри інформаційних систем, експерти встановили, що університетом було придбано ліцензійні програми, які є першочергово необхідними для реалізації ОНП. З метою виявлення і врахування рівнем задоволеності МТБ та потреб здобувачів, розроблено низку опитувань, які регулярно проводяться для аспірантів <https://education.btsau.edu.ua/node/7>.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У відомостях про самооцінювання зазначено, що безпечність освітнього простору регламентується Санітарним паспортом університету від 2016 р. та Висновком головного управління держпраці у Київській області від 15.05.2018 р. № 55/3/18/7036.), про що було підтверджено під час спілкування з керівництвом університету та представника допоміжних(сервісних підрозділів). Огляд матеріально-технічної бази у БНАУ відбувався за допомогою відеозв'язку та перегляду відеороликів. В процесі онлайн-огляду було продемонстровано гуртожитки, лабораторій, аудиторій для лекційних та практичних занять, бібліотеки та будівель університету. Під час онлайн екскурсій було також встановлено безпечність МТБ під час реалізації ОНП "Економіка", продемонстровано протипожежну сигналізацію, вогнегасники у кожному з приміщень. Під час спілкування з головним бухгалтером відділу фінансово-економічної діяльності - Лозицьким А. А. було з'ясовано, що університет на постійній основі виділяє кошти для створення

безпечних умов проживання та навчання в БНАУ. Варто зауважити, що на базі університету функціонує Центр педагогічних та психологічних досліджень (<http://cps.knute.edu.ua/>), які регулярно розробляють та проводять анкетування, зокрема і для виявлення потреб та інтересів аспірантів. На зустрічі з фокус групою Погоріла С. Г. - керівниця центру вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги, зазначила, що в разі необхідності центр надає допомогу кожному учаснику освітнього процесу, але звернень зі сторони аспірантів за ОНП «Економіка» не було. Аспіранти акцентували увагу, що врахування інтересів відбувається не лише шляхом опитування, але й на засіданнях Наукового товариства студентів, аспірантів і докторів та молодих вчених (<http://ntsadtamv.knteu.kiev.ua/>) вони мають змогу винести свої пропозиції задля задоволення власних потреб та інтересів. Після завершення акредитація ЄГ зробила висновок, що освітнє середовище БНАУ є безпечним та дозволяє задовольнити інтереси та прагнення здобувачів ОНП «Економіка».

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Задля забезпечення освітньої, організаційної, консультативної та соціальної підтримки у БНАУ розроблено «Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському національному аграрному університеті» <http://surl.li/pcqz>, в якому визначено нормативно-правові засади організації освітнього процесу, форми його організації та види навчальних занять, академічні права та обов'язки здобувачів і НПП. А в ході акредитаційної експертизи ЄГ мала змогу встановити, що БНАУ надає всебічну підтримку аспірантам за ОНП «Економіка» завдяки функціонуванню ряду підрозділів. Інформаційну та освітню підтримку аспіранти отримують безпосередньо під час навчального процесу від викладачів та наукових керівників. Для зручності вільному доступі на веб-сайті БНАУ, в розділі «Новини» висвітлюються актуальні новини, на вкладці «Наукова діяльність» <https://science.btsau.edu.ua/>, здобувачі мають змогу ознайомитись з необхідною інформацією за ОНП «Економіка». Під час інтерв'ювання здобувачів ЄГ було встановлено, що інформаційно-консультативна підтримка реалізується здебільшого через відділ аспірантури та докторантури, а соціальна підтримка здійснюється через студентський актив (студентське самоврядування) шляхом письмового/усного звернення, наприклад аспірант третього року навчання Рашид Ірфан неодноразово звертався до представників студентського самоврядування, де йому надавалась всебічна підтримка. Директор наукової бібліотеки - Бачинська Неля Анатоліївна зазначила, що аспірантам за потребою співробітники надають консультативну та інформаційну підтримку, в тому числі і з питань використання необхідної літератури, та роботою в електронному каталозі <http://surl.li/хоху>. За результатами проведеної експертизи ЄГ констатувала достатній рівень надання різносторонньої підтримки аспірантам БНАУ, що підтверджено не лише за допомогою спілкування зі здобувачами, а й результатами опитувань, які проводить ЗВО <https://cutt.ly/gnXSJ6c>.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Констатовано, що на момент проведення експертизи за ОНП «Економіка» особи з особливими освітніми потребами не навчаються. Аналіз звіту про самооцінювання, перегляд представлених гарантом відеороликів, онлайн огляд матеріально-технічної бази та спілкування у фокус групах з відповідальними особами допомогли зробити висновок, що університет створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами. Навчальний корпус, в якому проходять заняття для аспірантів має пандус та відповідні санітарно-гігієнічні кімнати, гуртожиток має мобільний пандус, на першому поверсі корпусів є обладнані санітарні кімнати та комп'ютерні класи. Розроблено, та затверджено Вченою радою університету низку положень, які регулюють процес вступу до ЗВО та навчання осіб з особливими освітніми потребами. 1. Порядок супроводу навчання здобувачів з інвалідністю та інших маломобільних груп населення <https://cutt.ly/mvixa5t>. 2. Положення «Про порядок проведення вступних випробувань при вступі до аспірантури для осіб з обмеженими можливостями здоров'я у Білоцерківському національному аграрному університеті» <http://surl.li/vgff>. 3. Особам з особливими освітніми потребами надають освітні послуги за індивідуальним графіком <https://cutt.ly/HvixSi9>, також за необхідністю надається консультативна допомога у використанні платформ Moodle в процесі навчання. Викладене вище свідчить про комплексність підходу та увагу керівництва університету до створення належного середовища для підтримки людей з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час зустрічей з аспірантами, представниками Ради молодих вчених та студентського самоврядування було з'ясовано, що у БНАУ за ОНП «Економіка» випадків пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією не виникало. Проте здобувачі ознайомлені з процедурою вирішення конфліктних ситуацій, та в разі виникнення подібного знають алгоритм дій. Під час реалізації ОНП вирішення конфліктних ситуацій регулюється відповідними нормативно-правовими документами, в яких чітко визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією за будь-якою ознакою, корупцією, сексуальними домаганнями. Дані документи знаходяться у вільному доступі на офіційному сайті БНАУ

(<https://btsau.edu.ua/uk/content/normatyvno-pravovi-dokumenty>). В університеті діє Етичний кодекс (<https://cutt.ly/DnXDrzG>) та комісія з питань етики та академічної доброчесності, яка сприяє розв'язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти. На зустрічі з представниками Ради молодих вчених та студентського самоврядування був присутній голова комітету захисту прав студентів–Лехкодер Максим, який розповів про функції комітету, та повідомив, що за ОНП «Економіка» звернень від аспірантів за допомогою не було. Для анонімних скарг або повідомлень з приводу виникнення конфліктних ситуацій у кожному корпусі встановлено Скриньки довіри, але на офіційному сайті такої послуги не має.. В університеті функціонує інститут наставництва, який забезпечує супровід та психологічну підтримку здобувачів, проте під час спілкування з менеджментом БНАУ було з'ясовано, що даний підрозділ орієнтований здебільшого на здобувачів перших років навчання, а аспірантам психологічна підтримка та супровід впродовж навчання надається відділом аспірантури та докторантури або науковими керівниками.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. БНАУ забезпечений освітнім середовищем та матеріально - технічною базою для успішної реалізації ОНП «Економіка» . У БНАУ приділяється увага до умов навчання осіб з особливими освітніми потребами. 2. Наявність безкоштовного доступу учасників освітнього процесу не лише до інфраструктури, але й до бібліотечних фондів, в тому числі і до електронних баз даних SpringerLink, Science Direct, Scopus, Web of Science. 3. Наявна матеріальна та моральна підтримка для зростання якості освітнього процесу та наукової роботи НПП та аспірантів (преміювання, безкоштовне опублікування наукових праць у фахових журналах БНАУ). 4. В університеті функціонують служби та підрозділи для підтримки студентів для вирішення їх конфліктів та належного консультування. 5. Можливість безкоштовного опублікування наукових праць здобувачів та НПП у фаховому виданні БНАУ «Економіка та управління АПК» <http://econommeneg.btsau.edu.ua/> та журналі «Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development» Словацького сільськогосподарського університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони 1. Недостатній рівень обізнаності здобувачів про підрозділи, які можуть надавати психологічну допомогу та підтримку. 2. Відсутність легкодоступної інформації про матеріально-технічну базу БНАУ на офіційному сайті університету. 3. Здобувачі вищої освіти не мають можливості надати пропозиції або скарги анонімно в онлайн режимі. 4. Діяльність студентського самоврядування в більшій мірі несе інформаційний характер. Рекомендації 1. Рекомендовано посилити комунікацію між аспірантами та іншими підрозділами БНАУ, шляхом популяризування інформації щодо діяльності інституту наставництва, центр психологічної підтримки та іншими підрозділами. 2. Враховуючи ситуацію, яка склалася з пандемією та карантинними обмеженнями, група експертів рекомендує на офіційному сайті БНАУ оприлюднити інформацію у вигляді відеороликів з оглядом матеріально-технічної бази цілком, і зокрема відведеної для навчання за ОНП «Економіка». 3. В умовах дистанційного навчання доцільно створити Скриньку довіри на офіційному сайті з можливістю надання анонімних повідомлень. 4. Рекомендовано делегувати студентському самоврядуванню функції організації й контролю.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Враховуючи, що ОНП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями та надає можливість безкоштовного опублікування наукових праць для здобувачів вищої освіти та НПП, а також незначні недоліки які не мають вагомий вплив на освітній процес, експертна група встановила, що ОНП «Економіка» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти відповідає Критерію 7 з недоліками, що не суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Відповідно до політики БНАУ у сфері якості <https://bit.ly/3rjgwuA>, процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП відбуваються згідно з Положенням «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ» <https://bit.ly/2ZsSfYN>, «Положення про освітні програми у БНАУ» <https://cutt.ly/knXDbPa>, «Положення про освітньо-наукові програми підготовки доктора філософії (PhD) у Білоцерківському національному аграрному університеті» <https://cutt.ly/cnXDWAu>. До перегляду і оновлення ОНП проєктна група залучає всіх стейкхолдерів освітнього процесу, здійснює постійний моніторинг ринку праці та ринку освітніх послуг. Надані на ОНП рецензії від стейкхолдерів розміщуються на сторінці ОНП <https://science.btsau.edu.ua/node/463>. Відділ забезпечення якості освіти здійснює моніторинг якості освіти і освітнього процесу за допомогою анкетування відповідно до розробленої матриці та графіка опитувань <https://bit.ly/2YNHnUV>. Зворотній зв'язок з респондентами здійснюють у вигляді аналізу результатів анкетувань, які представляються на сайті університету <https://education.btsau.edu.ua/node/7>. Для ОНП «Економіка» перегляд програми відбувався у 2018, 2019, 2020 та 2021 роках. Так, до ОНП на 2021 рік внесено до факультативних курсів запропоновану аспіранткою Виборною В. дисципліну «Академічне письмо». Вона аргументувала це необхідністю здобуття аспірантами навичок написання статей до журналів з високим публікаційним індексом. Також для посилення викладацьких компетентностей та враховуючи рекомендації внутрішніх (здобувачка Виборна В.Д.) та зовнішніх (М.І. Пугачов) стейкхолдерів, в ОНП 2021 року включена обов'язкова ОК «Педагогічний практикум» обсягом 3 кредити ЄКТС. ЕГ відзначила, що до процедур перегляду ОНП було залучене широке коло внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів. Разом з тим в ході зустрічі №7 було встановлено, що відділ забезпечення якості хоча й долучений до цих процедур, однак ОНП не має підпису погодження керівниці цього відділу. Крім того, відділ здійснює загальний аналіз ОП, зокрема, ним не достатньо ретельно аналізується відповідність між ПРН і ОК

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Відповідно до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ», «Положення про освітні програми в БНАУ», «Положення про групи зі змісту та якості освіти в БНАУ» <https://education.btsau.edu.ua/node/8>, здобувачі є постійними учасниками процедури періодичного перегляду ОНП за спеціальністю 051 «Економіка», оскільки входять до складу групи зі змісту та якості освіти, Ради факультету й Вченої ради університету, ради молодих вчених, є членами проєктної групи з розробки і затвердження освітньої наукової програми. На засіданнях ради молодих вчених здобувачі мають можливість висловити свої побажання щодо забезпечення політики якості у ЗВО, змісту ОНП та якісної її реалізації. Так, в ході спілкування із здобувачами, аспірантка 3 року Виборна Вікторія розповіла, що її пропозиція щодо внесення до НП дисципліни «Академічне письмо» була врахована. Згідно з Матрицею опитувань, відділ забезпечення якості освіти БНАУ постійно проводить онлайн-анкетування здобувачів щодо стану реалізації освітнього процесу, відповідності програмним компетентностям, якості надання освітніх послуг. За результатами анкетувань у 2019–2020 н.р. виявлено основні критерії для перегляду ОНП та оновлення ОК, зокрема розширення переліку вибіркового компонентів з урахуванням специфіки наукових досліджень аспірантів, а також включено факультативний курс «Academic Writing» (Академічне письмо) <https://education.btsau.edu.ua/node/10>

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

На ОНП «Економіка» роботодавці беруть активну участь у процесі періодичного перегляду і моніторингу освітньої програми та освітньої діяльності за нею. Зокрема на економічному факультеті діє Рада роботодавців, яка системно переглядає ОНП та аналізує процес її реалізації. Щороку стейкхолдери надають рецензії на ОНП, де висловлюють свої побажання щодо оновлення змістового наповнення <https://science.btsau.edu.ua/node/463>. Роботодавців активно залучають до читання лекцій, проведення ознайомчих семінарів, дискусійних панелей, про що постійно висвітлюють на веб-сторінці ЗВО, в соціальних мережах Facebook, Telegram, Instagram. Так, в рамках семінару-тренінгу, відбувся виступ професора Ю.М. Рашкевича, члена Національного агентства кваліфікацій, з доповіддю на тему: «Освітні програми: побудова, опис, визнання» <https://is.gd/3dMlht>. Постійна співпраця надає можливості щодо детального ознайомлення з роботою бізнес-структур, проходження стажування і підвищення кваліфікації, виконання госпрозрахункових тем, стратегічного партнерства, формування змісту якісної фахової освіти з урахуванням сучасних вимог виробництва. Із роботодавцями проводяться опитування щодо напрямів удосконалення освітніх програм: <https://cutt.ly/MnJjPcQ>, <https://cutt.ly/znXFxRP>. За результатами їх побажань проводять обговорення на засіданнях кафедр, Академічної ради. Участь роботодавців у процесі щорічного перегляду ОНП підтверджена рецензіями та угодами про співпрацю. Серед недоліків, на думку ЕГ, варто відзначити відсутність на вебсторінці університету інформації щодо реакції БНАУ на зауваження та пропозиції роботодавців, зокрема, щодо їх прийняття, відхилення, запланованих або здійснених за цими пропозиціями заходів. Хоча в ході зустрічі №6 запрошеними на неї роботодавцями було підтверджено, що таке інформування відбувається під час очних зустрічей.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У структурі Білоцерківського НАУ функціонує відділ маркетингу, акредитації та ліцензування, однією із функцій якого є збір інформації щодо кар'єрного шляху та працевлаштування випускників. Деканат економічного факультету та випускові кафедри постійно підтримують зв'язок із випускниками через відслідковування напрямів їх працевлаштування та підтримки контактів із ними особисто. ЗВО збирає відповідні відгуки, аналізує їх і враховує у подальшій організації освітньої діяльності. Випускники ОНП можуть оцінити якість отриманої освіти за допомогою анкети <https://cutt.ly/unXFUDr>. Результати анкетування розміщують на сайті університету <https://science.btsau.edu.ua/node/464>. У соціальній мережі Facebook створено сторінку «Економічний факультет» та «Типовий економ» <https://cutt.ly/DnJkykd>, <https://cutt.ly/enJkaem>, де випускники активно беруть участь в опитуваннях та діляться власним досвідом роботи. При цьому вебсторінка університету не містить інформації щодо кар'єрних траєкторій випускників, що є певним недоліком. Тому ЕГ дає рекомендацію створити на сайті розділ (наприклад, портфоліо випускників «Амбасадори бренду»), де буде розміщений кар'єрний шлях випускників програми.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час роботи ЕГ було виявлено, що адміністрація БНАУ приділяє значну увагу виявленню недоліків у освітньому процесі, їх ліквідації та запобіганню з метою забезпечення якості освіти для її здобувачів. Для виявлення недоліків у освітній діяльності та ОП циклічно використовують методологію PDCA (plan-do-check-act) <https://education.btsau.edu.ua/node/10>. Відповідно до Положення «Про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості та здійснення коригувальних і запобіжних дій у БНАУ» <https://bit.ly/3rsmssx5>, Положення «Про моніторинг якості освітнього процесу в БНАУ» <https://bit.ly/3fZk6sM> та Положення «Про освітні програми в БНАУ» <https://bit.ly/3oPqIAb> для виявлення недоліків в ОНП проводять внутрішні аудити системи забезпечення якості. До групи аудиторів зазвичай входять проректори та керівники відділів (документообігу, міжнародної діяльності, навчально-методичного, науково-дослідного, кадрів та ін.). Під час розмови ЕГ із зазначеними посадовими особами було з'ясовано, що за підсумками проведених у 2020 р. внутрішніх аудитів було ідентифіковано такі проблеми реалізації ОНП: 1) недостатня публікаційна активність НПП у наукових журналах, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus або Web of Science Core Collection; 2) неналежне матеріально-технічне забезпечення деяких дисциплін; 3) недостатня кількість навчально-методичних матеріалів на платформі Moodle. Значені вище недоліки було обговорено на засіданні кафедр, які долучені до реалізації ОНП «Економіка» та визначено заходи щодо їх усунення: авторськими колективами кафедр підготовлено статті і подано для опублікування в індексованому виданні; заплановано оновлення програмного забезпечення через використання програмних продуктів на інформаційній платформі BAS ERP; долучено нові презентаційні матеріали до всіх дисциплін ОНП, розміщених на платформі Moodle. ЕГ дала пораду залучати відділ забезпечення якості вищої освіти до щорічного перегляду ОНП для ґрунтовного аналізу структурно-логічної матриці.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація здійснюється вперше. Гарант пояснила, що проведення акредитацій за іншими спеціальностями дало поштовх до перегляду нормативно-правової бази підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні. Так, 27.03.2021 року було ухвалено "Положення про навчально-наукову лабораторію інформаційно-аналітичного забезпечення досліджень в аграрній економіці" https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/aspirantura/polog_pro_navch_naul_laborator.pdf, що сприяє підготовці здобувачів за спеціальністю 051 Економіка шляхом надання доступу до статистичних даних щодо виробництва та реалізації аграрної продукції.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У БНАУ сформовано культуру якості завдяки імплементації низки нормативних документів <https://education.btsau.edu.ua/node/10>. У внутрішньому забезпеченні якості освітньої діяльності беруть участь представники Академічної ради (до складу входить аспірантка з курсу Виборна В.Д.), НПП, які викладають на програмі, методична рада, рада економічного факультету та Вчена рада ЗВО. НПП залучають до складання опитувальників для усіх представників академічної спільноти; співробітництво із вітчизняними та зарубіжними ЗВО з метою обговорення структури і змісту освітніх компонентів ОНП. Як приклад, за пропозицією проф. Варченко О.М. за результатами стажування в Університеті Колорадо (США) розширено перелік вибіркового ОК: введено дисципліну «Бізнес-економіка» та поглиблений курс «Аграрна економіка». Для максимального залучення учасників академічної спільноти до процесів удосконалення якості освіти, на факультеті проводять зустрічі з керівництвом з якості, на яких обговорюються нові освітні тренди та шляхи їх впровадження в ОНП. Так, в рамках семінару-тренінгу, відбувся виступ професора Ю.М. Рашкевича, члена Національного агентства кваліфікацій, з доповіддю на тему: «Освітні програми: побудова, опис, визнання» <https://is.gd/3dMlht>. Відділ забезпечення якості періодично проводить опитування НПП, з результатами яких можна ознайомитись на сайті університету

<https://education.btsau.edu.ua/node/7>, <https://bit.ly/3d96rhu>, <https://bit.ly/3rRG43B>. З метою вдосконалення викладацьких практик проф. Димань Т.М. надаються методичні рекомендації, проводяться майстер-класи у форматі пролонгованого семінару <https://bit.ly/3tXh112>. Результативними також є заходи, які передбачають широку платформу обговорення на економічному факультеті результатів стажування НПП у зарубіжних університетах (Новікова В.В. у 2018 р. в Польщі «Modern teaching methods in economics on the EU educational market» в УЕС у м. Прзорську; у 2018 р., стажування у формі викладання за програмою Еразмус+K107 в Чехії (CULS), м. Прага <https://cutt.ly/vjoaRhE>. Варченко О. М., д-р екон. наук – стажування в Colorado State University, USA по програмі Faculty Exchange Program, 2015 р. Юхименко П. І. д-р екон. наук учасник воркшопів «Introducing toolkit PERIF for supporting role of universities in region» 2019 р., та інших. У 2018 р. д-р екон. наук Гринчук Ю. С. стажування в Justus-Liebig Universitat, Giessen, Germany) та досвіду організації освітнього й науково-дослідного процесу та його технічної підтримки (<https://cutt.ly/wnXGl4K>, <https://cutt.ly/enXGbet>, <https://cutt.ly/QnXGQ3q>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Затвердження, моніторинг та її періодичний перегляд відбувається згідно із визначеною процедурою внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЗВО. Для цього є необхідна нормативно-правова документація. Групою забезпечення на чолі з їх гарантом проводиться систематичний моніторинг якості ОНП. Здобувачі вищої освіти, академічна спільнота та роботодавці залучені до вдосконалення ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони 1. Відсутність на вебсторінці університету інформації щодо кар'єрного зростання та здобутків випускників, зокрема, ОНП «Економіка». 2. Недостатньо ретельний аналіз відповідності між ПРН і ОК, що їх забезпечують. 3. Відсутність на вебсторінці університету інформації для стейкхолдерів щодо реакції БНАУ а їх пропозиції, зокрема, ухвалені рішення та здійснені заходи Рекомендації 1. ЕГ дає рекомендацію створити на сайті портфоліо випускників (наприклад, розділ «Амбасадори бренду»), де буде розміщений кар'єрний шлях випускників програми. 2. Доцільно більш активно залучати відділ забезпечення якості освіти до щорічного перегляду ОНП, зокрема, на основі ґрунтового аналізу матриці відповідності ПРН освітнім компонентам матриці, що сприятиме покращенню якості освітнього процесу та задоволенню потреб та очікувань здобувачів. 3. Відображати у відкритому доступі для ознайомлення результати опитування із різними групами стейкхолдерів та ухвалені рішення на основі їх аналізу й здійснені/заплановані заходи.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОНП в цілому відповідає встановленим в 8 Критерії вимогам. У ЗВО успішно функціонує система забезпечення внутрішньої якості освіти. До перегляду ОНП за визначеною процедурою залучені здобувачі вищої освіти, академічна спільнота, внутрішні структурні підрозділи та роботодавці. Для затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП є необхідна нормативно-правова документація. Вказані недоліки не є суттєвими, не здійснюють істотного впливу на якість освітнього процесу за ОНП і можуть бути виправлені в короткий проміжок часу.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час огляду відомостей про самооцінювання ОНП «Економіка» БНАУ експертна група ознайомила з правилами щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, та зробила висновок що вони є зрозумілими і доступними на офіційному сайті університету у розділі «Нормативно-правова база» за посиланням <https://education.btsau.edu.ua/node/8>. Також, для зручності за даною ОНП створена рубрика «Нормативно-правова база підготовки доктора філософії та доктора наук» <https://science.btsau.edu.ua/node/307>, в якій висвітлено основні нормативно-правові документи такі як: 1. Закони України та Постанови Кабінету Міністрів, з дотриманням яких

реалізується підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук. 2. Внутрішні документи Білоцерківського національного аграрного університету (Всі посилання є активними). В ході зустрічей з адміністративним персоналом та аспірантами, експертною групою було з'ясовано, що доступ до цих документів забезпечується не тільки оприлюдненням на офіційному сайті БНАУ, але й шляхом ознайомлення та систематичного інформування в разі оновлення всіх учасників освітнього процесу. За результатами інтерв'ювання учасників фокус-груп можна зробити висновок, що правила і процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, є зрозумілими, знаходяться у вільному доступі та під час реалізації ОНП Економіка чітко дотримуються всіма учасниками.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

На офіційному сайті БНАУ у розділі «Наука та інновації» висвітлено Проект освітньо-наукової програми «Економіка» 2021 р <https://science.btsau.edu.ua/node/459>, який знаходиться у вільному доступі для зацікавлених сторін та містить такі підрозділи як: 1. Проект освітньо-наукової програми "Економіка" (2021 р.) 2. Думки і пропозиції стейкхолдерів 3. Форма зворотнього зв'язку, де всі категорії стейкхолдерів можуть надати пропозиції щодо покращення ОНП. Під час ознайомлення з проектом експертною групою було встановлено, що зауваження та пропозиції вносяться стейкхолдерами, здобувачами, випускниками та іншими учасниками освітнього процесу за допомогою створеної форми зворотнього зв'язку. У ході спілкування з гарантом ОНП та заінтересованими сторонами у фокус-групах, експертна група отримала підтвердження, що даний проект оприлюднюється не пізніше, як за місяць до затвердження ОНП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Ознайомившись з офіційним сайтом Білоцерківського національного аграрного університету, експерти з'ясували, що освітньо-науковій програмі за спеціальністю «Економіка» знаходиться у вільному доступі за активним посиланням: <http://science.btsau.edu.ua/node/432>. Для зручності та аналізу за даним посиланням оприлюднені ОНП 5 років (2016-2021 рр). ОНП «Економіка» 2021 року містить загальну інформацію про програму, висвітлено чіткі цілі, характеристика та програмні компетентності і результати навчання. Обсяг інформації по ОП, що оприлюднена на сайті, є достатнім для зацікавлених роботодавців, а також для того, щоб забезпечити можливість потенційним абітурієнтам зробити свідомий вибір щодо вступу на цю програму.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Офіційний сайт БНАУ має достатній рівень прозорості та публічності інформації цілком, та за ОНП «Економіка» зокрема. Проект ОНП та інформація про ОНП своєчасно розміщуються на офіційному веб-сайті університету та оновлюється на регулярній основі. Для зручності та розширення кола потенційних абітурієнтів перегляд сайту можливий як українською, так і англійською мовами. Інформування для здобувачів та зацікавлених осіб надається не лише на офіційному сайті, а й завдяки сторінкам у соціальних мережах (Facebook, Instagram, створені окремі фокус-групи у Viber).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

З огляду на пропозиції, які було надано у проекті ОНП 2021 та під час спілкування з фокус-групами ЕГ зробила висновок про низьку поінформованість стейкхолдерів щодо їхнього долучення в обговоренні на сайті, в першу чергу в частині відображення інформації щодо ухвалених рішень та здійснених заходів за наданими пропозиціями. Рекомендовано публічне розміщення інформації на сайті університету від зацікавлених роботодавців, випускників та здобувачів вищої освіти, щодо наданих пропозицій із удосконалення освітньої програми, які було враховано, або відхилено після громадського обговорення проекту. Для аналізу та порівняння розробити таблицю, яка буде демонструвати результати пропозицій та обговорень минулих років. Доречно, задля внесення пропозицій від зацікавлених осіб та зворотного зв'язку пошук даних документів зробити більш простішим, створивши окрему вкладку на головній сторінці сайту університету.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

БНАУ забезпечує високий рівень прозорості та публічності завдяки своєчасному розміщенню на офіційному сайті відповідної інформації, наявності чітких і зрозумілих процедур і політик провадження освітньої діяльності, зокрема, в частині регулювання прав і обов'язків учасників освітнього процесу, оприлюднення в прийнятні терміни актуальної інформації щодо ОНП, включаючи її проєкт на наступний навчальний рік. Стейкхолдери ознайомлені зі змістом ОНП "Економіка", проте мало проінформовані про ухвалені рішення та здійснені заходи за наданими пропозиціями. Враховуючи сильні сторони та незначні недоліки, які можуть бути усунені в короткий термін вважаємо, що ОНП відповідає рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Освітні компоненти, включені до ОНП, дозволяють забезпечити перелік необхідних компетентностей, визначених пунктом 27 «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у ЗВО (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261. Компетентності, спрямовані на отримання глибинних знань з економіки, забезпечуються обов'язковими ОК «Економіка формування та використання потенціалу економічних систем» (3 кр. ЄКТС), «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери» (4 кр. ЄКТС), «Методологія наукових досліджень в економіці» (3 кр. ЄКТС), «Сучасні методи оптимізації у прикладній економіці (економетрика та моделювання економічних процесів)» (3 кр. ЄКТС), що в сумі становить 13 кредитів ЄКТС. Загальнонаукові (філософські) компетентності забезпечуються ОК «Філософія науки» обсягом 4 кредити ЄКТС. Універсальні навички науковця, спрямовані на вміння організовувати і проводити навчальні заняття, писати грантові пропозиції, застосовувати інформаційні технології в дослідницькій діяльності, управління науковими проєктами забезпечуються ОК «Менеджмент інноваційного проєкту» та «Сучасні методи викладання у вищій школі», кожна обсягом 3 кр. ЄКТС. Мовні компетентності здобувачів формуються ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням» обсягом 6 кредитів ЄКТС. Можна зробити висновок, що обов'язкові компоненти ОНП забезпечують формування всіх необхідних компетентностей, необхідних для забезпечення повноцінної дослідницької та викладацької діяльності і за обсягом кредитів ЄКТС відповідають вимогам постанови КМУ №261. Зауважимо, що передбачені в ОНП обов'язкові ОК також забезпечують методологічні та викладацькі компетентності аспірантів. Позитивним результатом перегляду ОНП ЕГ відзначає те, що для посилення викладацьких компетентностей враховані рекомендації внутрішніх (здобувач Виборна В.Д.) та зовнішніх (М.І. Пугачов) стейкхолдерів: в ОНП 2021 року включений обов'язковий ОК «Педагогічний практикум» обсягом 3 кредити ЄКТС. Передбачені ОК також відповідають напрямам наукових досліджень здобувачів, враховуючи їх специфіку, спрямовану на дослідження окремих аспектів аграрної галузі економіки. Зокрема, це обов'язкова ОК «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери» та «Методологія наукових досліджень в економіці», а для здобувача Рашида Ірфана – «Менеджмент інноваційного проєкту». Також цьому сприяють вибіркові ОК, обрані здобувачами: «Ризик-аналітика в економіці», «Енергоефективність та альтернативні джерела енергії», «Сучасні економічні теорії». Інформація щодо обраних вибіркових ОК надана гарантом ОНП на запит ЕГ. Доцільність вибору саме таких ОК була обґрунтована науковими керівниками здобувачів в ході фокус-групи з ними (зустріч №2). Зацікавленість в обраних вибіркових ОК також була відзначена здобувачами в ході зустрічі №3. На думку ЕГ, зміст ОНП відповідає науковим інтересам здобувачів і забезпечує необхідні компетентності для здійснення дослідницької та викладацької діяльності.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Наукові дослідження аспірантів їх наукових керівників знаходяться у логічній та змістовій відповідності. Це підтверджує аналіз представленої на вебсторінці університету в розділі, присвяченому ОНП «Економіка», інформації щодо дотичності тем наукових досліджень здобувачів напрямкам наукової діяльності їх керівників <https://is.gd/EfHlf2>, зокрема, участі керівників у виконанні ініціативної науково-дослідної тематики; інформації щодо публікацій керівників і здобувачів <https://is.gd/1YKYDQ>; інформації щодо відповідності ініціативної тематики здобувачів керівників їх дисертаційних робіт. За результатами проведеного аналізу ЕГ констатує, що теми дисертаційних робіт здобувачів знаходяться у відповідності з тематикою публікацій їх наукових керівників. Всі наукові керівники є активними дослідниками, що підтверджується їх публікаційною активністю за період 2016-2020 рр., у тому числі у виданнях, проіндексованих у наукометричних базах даних Scopus та WoS. Для окремих керівників представлені публікації за 2021 р. (проф. Паска І.М., проф. Крисанов Д.Ф.). На запит ЕГ гарантом ОНП представлена інформація щодо спроможності БНАУ створити ради для захисту дисертаційних робіт здобувачів з вказівкою потенційного голови ради та рецензентів з числа науково-педагогічних працівників університету. Для цих

осіб вказані адреси їх профілів у Scopus, WoS (Publons), Orcid, Google Scholar, наведений перелік публікацій, що відповідає темі дисертації здобувача. Отже, БНАУ має достатній науковий потенціал для забезпечення успішного керівництва науковими дослідженнями здобувачів та спроможності захисту їх дисертаційних робіт.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Дослідницька діяльність здобувачів здійснюється відповідно до їх плану індивідуальної роботи, що підтверджується аналізом наданих на запит ЕГ копій індивідуальних планів виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Апробація результатів роботи відбувається через участь у науково-практичних конференціях з публікацією тез доповідей, що також відображено в індивідуальних планах здобувачів. Зокрема, Хахула В.Б. приймав участь у 14 конференціях; Варченко О.О. – у двох конференціях, Осипенко Б.Р. – у двох конференціях. Априлюднення результатів досліджень здійснюється і через публікації здобувачів у фахових виданнях України та зарубіжжя, що відображено за посиланням <https://is.gd/1YKYDQ>. Серед позитивних аспектів ЕГ відзначає наявність у БНАУ фахового видання «Економіка та управління АПК», в якому публікуються статті на безоплатній основі. Це є важливим для підтримки публікаційної активності здобувачів. У цьому виданні мають публікації Хахула В.Б., Варченко О.О. Також здобувачі мають публікації у фахових виданнях інших ЗВО. В ході зустрічі №3 здобувачами була озвучена можливість безкоштовної публікації в журналі «Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development» Словацького сільськогосподарського університету. Всі здобувачі регулярно представляють результати свої досліджень на засіданнях відповідних кафедр. На запит ЕГ надано витяги: з протоколу засідання кафедри обліку і оподаткування щодо звітування здобувача Хахули В.Б. Результати атестації відображені в атестаційному листі аспіранта. Копії таких документів надані на запит ЕГ. Серед слабких сторін варто відзначити відсутність на вебсторінці університету систематизованої інформації щодо наукових здобутків здобувачів, що ускладнює аналіз траєкторії виконання індивідуального плану роботи. Науковій діяльності здобувачів сприяє наявна в університеті Лабораторія інформаційно—аналітичного забезпечення досліджень в аграрній економіці, яка надає доступ до статистичних баз даних щодо виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції, включаючи її експорт та імпорт (наповненість даними з 1996 р. по 2020 р.). ЕГ відзначає позитивний аспект використання такої лабораторії, зважаючи на теми наукових досліджень здобувачів Хахули В.Б., Варченко О.О., Семисал А.В. В ході огляду матеріальної бази університету керівник Лабораторії проф. Свиноус І.В. продемонстрував її обладнання та надав відомості щодо постійного оновлення наявної інформації та вільного доступу здобувачів до цієї Лабораторії навіть за відсутності її керівника. Кожен здобувач після реєстрації отримує власний логін і пароль для доступу до цих баз. Інформація щодо відвідування Лабораторії та використання даної статистичної інформації була підтверджена здобувачами в ході зустрічі №3 (Семисал А., Виборна В., Рашид Ірфан). Можливості для проведення досліджень на реальних даних були відзначені в ході зустрічі №6 з роботодавцями, де учасники фокус-групи підтвердили готовність надати необхідні дані для здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

В університеті має місце практика залучення здобувачів третього рівня вищої освіти до міжнародної діяльності. Зокрема, здобувач Осипенко Б.Р. долучений до виконання українсько-чеського проекту «Міжуніверситетська співпраця, як інструмент підвищення якості обраних університетів України». Інформація надана керівником здобувача проф. Сокольською Т.В., координаторкою проекту від БНАУ в ході зустрічі №2 з науковими керівниками. В ході цієї ж зустрічі проф. Свиноусом І.В. надана інформація щодо участі здобувачки Варченко О.О. в спільних дослідженнях зі Словацьким сільськогосподарським університетом м. Нітра щодо ефективності агропродовольчих ланцюгів. Результати досліджень опубліковані у закордонних фахових виданнях: «Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development» (2021 р., безоплатно – інформація надана здобувачкою в ході фокус-групи), «Norwegian Journal of development of the International Science» (2020 р.), «International Journal of Management and Business Research» (2019 р.). Закордонні публікації має також здобувач Хахула В.Б. в журналах: «Academy of Accounting and Financial Studies Journal» (2018 р.), «International Journal of Management and Business Research» (2019 р.). Окремі з наведених публікацій проіндексовані у наукометричній базі Scopus. Здобувач третього року навчання Рашид Ірфан приймав участь у міжнародних конференціях за кордоном, зокрема з очною участю, організованих в рамках Baltic University Program (BUP) – у м. Гамбурзі (Німеччина, 2018 р.), м. Познані (Польща, 2018 р.), а також із заочною участю у м. Монреалі (Канада, 2018 р.), у м. Нітра (Словаччина, 2021 р.). Інформація надана здобувачем в ході фокус-групи, підтверджена публікацією тез доповідей <https://is.gd/1YKYDQ> та інформацією (сертифікатами про участь), наданою гарантом ОП на запит ЕГ. Також заочно приймала участь у міжнародній конференції у м. Севілья (Іспанія, 2020 р.) здобувачка Варченко О.О. Разом з тим ЕГ зазначає, що така участь здобувачів у міжнародних заходах є епізодичною і не сприяє в достатній мірі імплементації здобувачів до міжнародного наукового співтовариства та набуття ними міжнародного досвіду проведення досліджень. Також серед недоліків варто відзначити: недостатнє висвітлення як на вебсторінці університету, так і вебсторінках кафедр факультету економіки інформації про залучення здобувачів до міжнародної співпраці; відсутність спільних публікацій здобувачів ОНП «Економіка» із зарубіжними науковцями.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники здобувачів, що навчаються на ОНП «Економіка», провадять активну власну наукову діяльність. Це підтверджується їх участю у виконанні ініціативних науково-дослідних тем <https://is.gd/EfHlf2>. Проф. Свиноус І.В. є виконавцем тем «Формування інформаційно-облікового забезпечення парадигми розвитку аграрного сектору України (ДРН^о 0118U003644), «Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування племінних господарств» (ДРН^о0118U003649) Формування та розвиток агропродовольчих ланцюгів поставок в Україні: міжгалузеві аспекти дослідження» (ДРН^о 0120U103841), «Особливості функціонування малих форм господарювання в агробізнесі України» (ДРН^о0118U003640). Проф. Паска І.М. приймає участь у виконанні теми «Організаційно-економічне забезпечення активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств» (ДРН^о 0120U103842), «Публічне управління сталим соціоекономічним розвитком сільських територій в умовах євроінтеграції» (ДРН^о 0118U003643). Проф. Крисанов Д.Ф. приймає участь у виконанні теми «Стратегічні пріоритети розвитку аграрного сектору в умовах невизначеності та ризику» (ДРН^о 0118U004126), «Публічне управління сталим соціоекономічним розвитком сільських територій в умовах євроінтеграції» (ДРН^о 0118U003643). Також науковими керівниками регулярно публікуються статті у фахових виданнях України та зарубіжжя, у тому числі у виданнях, проіндексованих у наукометричних базах даних Scopus та WoS <https://is.gd/1YKYDQ>. Зокрема, такі публікації мають проф. Паска І.М. (2018 р., 2019 р., 2021 р.), проф. Сокольська Т.В. (2018 р., 2019 р.), проф. Крисанов Д.Ф. (2020 р.). Проф. Свиноус І.В. Щільно співпрацює з НДІ «Укראгропромпродуктивність», де ним за результатами проведених досліджень видано низку наукових праць. Серед слабких сторін ЕГ відзначає відсутність держбюджетної та госпдоговірної тематики на кафедрах, де працюють наукові керівники здобувачів ОНП «Економіка».

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Всі учасники освітнього процесу обізнані з правилами та вимогами щодо дотримання академічної доброчесності в їх освітній діяльності, зокрема, при провадженні наукової діяльності та підготовці наукових текстів. Це було підтверджено в ході фокусу-груп ці різними цільовими групами: здобувачами, представниками Ради молодих вчених, академічним персоналом, адміністративним персоналом, науковими керівниками». Здобувачі відзначили регулярне інформування їх з питань доброчесності з боку наукових керівників при провадженні дослідної діяльності, та викладачів при проведенні занять. Наукові керівники активно долучаються до процедур забезпечення належного рівня унікальності академічних текстів. Зокрема, на зустрічі №2 з науковими керівниками та зустрічі №3 зі здобувачами була озвучена інформація, що на етапі підготовки наукової статті одним зі здобувачів його керівник виявив занадто високий відсоток запозичень, після чого текст був повернутий на доопрацювання. Технологічно перевірка текстів для всіх учасників освітнього процесу здійснюється програмою Unichesk на безоплатній основі, причому вони мають можливість самостійно ініціювати таку перевірку за необхідності, що було підтверджено здобувачами в ході зустрічі №3. Процедури дотримання академічної доброчесності регулюються «Положенням про академічну доброчесність у БНАУ» <https://is.gd/Ut4JXa>. В ньому, зокрема, визначені основні види порушень доброчесності, опис дій учасників освітнього процесу, спрямованих на дотримання доброчесності, перелік заходів, орієнтованих на запобігання академічного плагіату в наукових текстах, відповідальність за порушення норм доброчесності. В університеті створена Комісія з питань етики та академічної доброчесності, діяльність якої спрямована, зокрема, на сприяння дотримання фундаментальних принципів академічної доброчесності. Діяльність комісії регулюється відповідним Положенням <https://is.gd/2kviGU>. В звіті Комісії за 2019-2020 рік <https://is.gd/y09DXZ> представлено заходи, організовані в БНАУ з питань доброчесності. Зокрема, це семінари, вебінари, віртуальні виставки, організовані представниками наукової бібліотеки БНАУ та відділу забезпечення якості освіти. Комісія констатує, що за звітний період звернень щодо порушення етичних питань та питань доброчесності не надходило. Така інформація була підтверджена представником відділу забезпечення якості в ході зустрічі №7. Інформаційна підтримка учасників освітнього процесу з питань академічної доброчесності представлена на вебсторінці університету в розділі «Освітній процес»-«Академічна доброчесність» <https://is.gd/jiG5ko>. Зокрема, там розміщено посилання на етичний кодекс ученого України, наведені посилання на онлайн ресурси для самостійної перевірки текстів на наявність плагіату. ЕГ констатує, що в БНАУ реалізуються політики, спрямовані на забезпечення високих стандартів освітньої діяльності із дотриманням належного рівня академічної доброчесності та формується культура якості в університетській спільноті.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

1. Університет володіє високим науковим потенціалом, спроможним забезпечити наукове керівництво здобувачами ОНП «Економіка» та організувати спеціалізовані вчені ради для захисту їх дисертаційних робіт. 2. В університеті функціонує Лабораторія інформаційно—аналітичного забезпечення досліджень в аграрній економіці, діяльність якої сприяє проведенню якісних наукових досліджень здобувачів, зокрема, через доступ постійно оновлюваних

статистичних даних щодо виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції. 3. Наявність у БНАУ фахового видання «Економіка та управління АПК» з публікацією статей на безоплатній основі. 4. Можливість безоплатного опублікування наукових праць у журналі «Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development» Словацького сільськогосподарського університету, м. Нітра, який є університетом -партнером БНАУ. 5. Наявність закордонних публікацій та виступів на конференціях у здобувачів. 6. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам здобувачів. Для посилення викладацьких компетентностей в ОНП 2021 року включений обов'язковий ОК «Педагогічний практикум», що є результатом урахування рекомендації внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкі сторони 1. На вебсторінці університету відсутня систематизована інформація щодо наукових здобутків здобувачів, що ускладнює аналіз виконання ними завдань індивідуального плану та обмежує їх презентацію у науковому співтоваристві як дослідників. 2. На вебсторінці університету недостатньо представлена інформація щодо участі здобувачів ОНП «Економіка» у міжнародних наукових заходах. 3. Попри залучення здобувачів до міжнародних досліджень, така практика має епізодичний характер. Відсутні спільні публікації здобувачів із закордонними науковцями. 4. На даний час наукові керівники не долучені до виконання держбюджетної та госпдоговірної тематики. Рекомендації 1. Доцільним є подання інформації про наукові здобутки здобувачів на вебсторінці університету, у тому числі в рамках міжнародної співпраці зокрема, у вигляді їх портфолію. Наявність такої інформації сприяла би популяризації здобувачів серед представників наукової спільноти, позитивно впливала би на створення їх іміджу як науковців. Крім того, це дозволило би відстежити хід роботи здобувача над дисертацією та відповідність реальних здобутків запланованим з боку всіх зацікавлених сторін. 2. Науковим керівникам доцільно посилити сприяння та пошук контактів для проведення систематичних спільних досліджень здобувачами ОНП «Економіка» із закордонними науковцями з публікацією результатів таких досліджень у співавторстві з такими дослідниками. 3. Керівництву університету слід активізувати роботу з підготовки заявок на виконання держбюджетної та госпдоговірної тематики, у тому числі, через матеріальне та нематеріальне стимулювання виконавців.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Аналіз відомостей щодо організації освітнього процесу за ОНП «Економіка» дозволяє зробити висновок про її відповідність вимогам підкритеріїв 10.1, 10.2, 10.3, 10.6 з позитивними практиками. Зокрема, це відповідність змісту ОНП «Економіка» науковим інтересам здобувачів, з корегуванням переліку обов'язкових ОК за рекомендаціями стейкхолдерів; можливість безоплатного опублікування здобувачами результатів досліджень у фахових виданнях БНАУ та Словацького сільськогосподарського університету, м. Нітра, який є університетом -партнером БНАУ; наявність апробації досліджень через участь наукових конференціях та публікації статей у фахових виданнях, у тому числі за кордоном. При цьому мають місце окремі слабкі сторони в контексті відповідності підкритеріям 10.4 та 10.5, пов'язані з недостатнім відображенням на вебсторінці університету результатів наукових досягнень здобувачів, відсутністю спільних публікацій із закордонними науковцями та відсутністю в останні роки участю наукових керівників у виконанні держбюджетної тематики. Разом з тим, вказані слабкі сторони не здійснюють істотного впливу на якість підготовки здобувачів. Враховуючи цілісний підхід до оцінювання, ЕГ вважає, що реалізація ОНП «Економіка» в БНАУ відповідає вимогам критерію 10 з недоліками, що не є суттєвими.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Аналіз організації та проведення зустрічей зі всіма цільовими аудиторіями показав, що всі вони пройшли у доброзичливій, конструктивній атмосфері. Учасники фокус-груп були відкритими до діалогу, намагались надати необхідні і достовірні відомості зха запитаннями члені ЕГ. Здобувачі, представники адміністративного та академічного персоналу університету продемонстрували розуміння прийнятих в університеті політик і процедур щодо окремих складових забезпечення якості, зокрема, академічної доброчесності, участі в процесах перегляду ОНП. Учасники зустрічей усвідомлювали наявні слабкі сторони та висловлювали готовність та бажання до саморозвитку та покращення освітнього процесу за ОНП «Економіка». Надана в ході зустрічей інформація не суперечила відомостям СО.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Григорук Павло Михайлович

Члени експертної групи

Лозинська Інна Віталіївна

Фесенко Ганна Олександрівна